

CAOP

Postbus 556, 2501 CN Den Haag
Lange Voorhout 13, 2514 EA Den Haag
KVK-nummer 41158878

Telefoonnr.: 070 -376 57 57
E-mailadres: v.swens@caop.nl
Datum: 15 juli 2024
Ons kenmerk: SOD/24.0237
Zaaknummer: G.1.01

Verslag van de vergadering van het Sectoroverleg Defensie op dinsdag 30 januari 2024, vrijdag 9 februari 2024 en vrijdag 16 februari 2024 in de Sophiezaal van het CAOP te Den Haag en via MS Teams

Deelnemers 30-01-2024:

Van de zijde van Defensie: J. Legein (voorzitter), M. Grondhuis MST, F. van de Hoef MST, D. Høke, R. de Jong, J.W. Maas, J. de Mooij MST, M. Suwout, M. Veerman

Van de zijde van de centrales: J. van Hulsen, E. Westermeijer (AC), R. Schilperoort, S. Schuitema (ACOP), B. Groen, S. Hop, J. Kropf (CCOOP), A. Oosting-Klock (tot 13.00u.), M. Weusthuis (vanaf 13.00u.), N. van Woensel (CMHF)

Van de zijde van PWC: D.S. Siesling

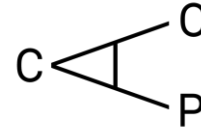
Van de zijde van MinBZK: D. Groenenberg

Van de zijde van MinFin: S. Thoni

Van de zijde van het secretariaat (CAOP): V. Swens, L. de Visser (agp 3)

Agenda (SOD/24.0043)

1. Opening, mededelingen en vaststellen agenda
2. Adaptief aan de grens (SOD/24.0042, AP/23.0766 + 2 bijlagen, AP/23.0819, AP/23.0479 + 3 bijlagen, AP/22.0843 en AP/22.0847)
3. NPC (PA/23.0779 bijl. 1, PA/23.0838 bijl. 1, PA/23.0779 bijl. 3, PA/23.0837 bijl. 5, PA/23.0838 bijl. 2, PA/23.0837 + 5 bijlagen, SOD/24.0010 + 1 bijlage, PA/24.0014 + 2 bijlagen en SOD/24.0017 + 1 bijlage)
4. Rondvraag en sluiting

Agendapunt 1. Opening, mededelingen en vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering om 10.06 uur. Voordat hij overgaat tot de mededelingen en het vaststellen van de agenda schorst hij de vergadering direct weer. Met uitzondering van generaal Bal, generaal Maas en de heer Suwout aan de zijde van Defensie en de overlegvertegenwoordigers aan de zijde van de centrales, verlaat iedereen de zaal.

*** SCHORSING 10.08-13.00 UUR ***

De voorzitter heropent de vergadering om 13.00 uur. Tijdens de schorsing is onder meer over Adaptief aan de grens (AADG) gesproken. Naar aanleiding daarvan lijkt het spreker verstandig om de agenda om te draaien en hij stelt daarom voor om nu eerst met het agendapunt over pensioenen te beginnen (agendapunt 3) en vervolgens te bezien hoeveel tijd er nog resteert om het agendapunt AADG te behandelen.

Volgens de heer Kropf is het gebruikelijk dat eerst het punt 'mededelingen' aan de orde is en daarna het vaststellen van de agenda. Nu de voorzitter het agendavoorstel doet, zal spreker daar nu maar op reageren. Hij wijst erop dat het inmiddels 13.00 uur is en er nog een serieus onderwerp op de agenda staat. Spreker wil de voorzitter toch even in herinnering brengen wat er inzake AADG is afgesproken. Deze regeling is aldus spreker eerst wiggewassen en vervolgens tweemaal verlengd. Hoewel Defensie in haar brief aangeeft dat de regeling tot 1-2-2024 zou gelden, is de heer Kropf van mening dat deze op dit moment verlopen is. Spreker heeft het vermoeden dat er mensen zijn die een aanstelling hebben die over de periode heen gaat. De CCOOP roept de werkgever dan ook op om te respecteren dat de regeling verloopt als dat het gevolg is van de agenda van vanmiddag, en zorg te dragen voor de mensen die op basis van een onbevoegd genomen besluit een aanstelling hebben die voorbij de houdbaarheidsdatum van voornoemde regeling doorloopt. Er moet op een passende wijze met de rechten van deze mensen worden omgegaan.

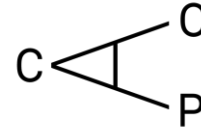
De voorzitter dankt de heer Kropf voor zijn reactie, waarvan akte wordt genomen. Er akte van nemen is voor de heer Kropf niet voldoende. Hij verzoekt de werkgever om een bevestiging dat deze zich aan wet- en regelgeving en gemaakte afspraken houdt. De voorzitter heeft het verzoek gehoord om goed voor betrokkenen te zorgen zoals het hoort, en dat zal de werkgever ook doen.

Het lijkt de heer Schuitema wat apart om de vergadering voor de duur van drie uren te schorsen en vervolgens terug te komen met een conclusie om agendapunten om te draaien. In het geval partijen er niet aan toekomen om het onderwerp AADG vanmiddag te behandelen, wil hij nog wel één ding gezegd hebben. Ook spreker zelf leest af en toe een rapport van de IGK en luistert naar wat de achterban bij de Marechaussee zegt. Hij vindt het jammer dat de centrales de schuld krijgen van het feit dat Adaptief aan de grens spaak loopt, zoals ook bijna letterlijk in het rapport van de IGK terug te lezen is. Hij hoopt dat er intern iets meer reflectie plaatsvindt op het functioneren van de werkgever Defensie in dit dossier. Spreker gaat ervan uit dat hij dergelijke dingen niet terug zal horen vanuit de achterban, zoals dat de bonden de boel tegenhouden of dat de bal bij hen zou liggen in plaats van bij de werkgever Defensie of in dit geval de Koninklijke Marechaussee. Een en ander leidt tot imagoschade en daartegen moet de heer Schuitema zich verdedigen.

De heer Van Woensel is het eens dat agendapunt 3 een belangrijk onderwerp betreft, maar hij vindt ook AADG een heel belangrijk onderwerp, met name omdat de regeling over een aantal dagen afloopt. Zijn inschatting, mede gebaseerd op hoe het de vorige keer is gegaan, is dat partijen moeite zullen hebben om het onderwerp AADG vandaag ook nog te bespreken. Spreker betreurt dat het alternatief dan wordt dat er straks geen regeling meer is en dat er vandaag niet op zijn minst gesproken is kunnen worden over een verlenging van de regeling, zodat de discussie waar blijkbaar te weinig tijd voor is voordat de regeling afloopt, alsnog gevoerd zou kunnen worden. Hij vindt het heel moeilijk uit te leggen aan de mensen die nu onder die regeling werkzaam zijn en aan de mensen die er heel veel voordelen aan hebben dat de regeling er is. De voorzitter antwoordt het evenzeer te betreuren dat de discussie nog niet gevoerd is en wacht af hoe de vergadering vandaag verloopt. Hij hoopt dat er aan het eind van agendapunt 3 nog tijd is om het over agendapunt 2 te hebben.

De heer Van Hulsen wil zijn reactie in verband met de reeds verstreken vergadertijd kort houden en meldt alleen aan het eind stil te willen staan bij de vraag hoe partijen verder gaan.

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

De voorzitter stelt vast dat de punten 'opening' en 'vaststellen agenda' zijn geweest en vraagt of er nu nog mededelingen zijn.

De heer Kropf heeft zeker nog mededelingen. Het SOD van vandaag heeft twee punten op de agenda –of het lukt deze beide te behandelen laat hij voor nu in het midden- en er staan geen vast te stellen verslagen of actiepuntenlijsten op, zoals afgesproken. Dit SOD is echter niet zomaar tot stand gekomen en daarom voelt spreker zich geroepen om vooraf toch enkele mededelingen doen. De werkgever heeft een brief gestuurd (SOD/24.0016) waarin wordt aangegeven dat er sinds begin 2021 in de Technische Sessie Nieuw Pensioencontract (TS NPC) informatie verzameld en geanalyseerd is, ter voorbereiding op besluitvorming over de nieuwe pensioenregeling. Zover is de CCOOP het eens. De werkgever geeft echter ook aan dat de rapportages en onderliggende analyses die de TS NPC heeft opgeleverd besproken zijn in de WG PA, en dat het derhalve naar het oordeel van de werkgever mogelijk is om het vervolgoverleg voort te zetten in SOD-verband. Dit ziet de CCOOP anders en de reden daarvoor is dat voornoemde bewering niet waar is, zoals tevens in de reactiebrief door de CCOOP is medegedeeld. De rapportages en onderliggende analyses zijn namelijk niet allemaal besproken in de WG PA, hoewel deze wel waren voorbereid voor de WG PA op 21-12-2023 en er voorgesteld is om ze in de betreffende vergadering inhoudelijk te behandelen. Andere partijen hadden niet de behoefte om de bedoelde stukken inhoudelijk in de werkgroep-vergadering te behandelen, omdat deze al afdoende behandeld zouden zijn in de TS NPC. Een technische sessie is echter een voorbereiding op behandeling in het formeel overleg. De heer Kropf kan niet anders dan vaststellen dat zaken die de CCOOP wil bespreken en die voor dat doel aan de WG PA zijn aangeboden niet worden besproken, terwijl delen waar de werkgever belang aan hecht wél worden besproken. Dit vindt hij een nogal vreemde handelwijze die de vraag oproept of er in deze wel sprake is van open en reëel overleg.

Tot slot moet de heer Kropf wederom constateren dat er een verplicht vertrouwelijk karakter is opgelegd, hetgeen voor de CCOOP een zweem van achterkamertjespolitiek weergeeft. Gesprekken over belangrijke primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden verdienen het om in de openbaarheid gevoerd te kunnen worden. Tevens herhaalt de CCOOP de opmerking dat door de gekozen teksten vanuit de TS NPC gesuggereerd wordt dat veel –vrijwel alle-adviezen unaniem zijn; daar herkent de CCOOP zich niet in. Voor het overige zal de CCOOP in algemene zin en aan de hand van de stukken die ter behandeling in de vergadering van vandaag zijn aangeboden, bij de behandeling van die stukken een reactie geven.

De heer Schilperoort heeft als mededeling nog een ander punt: er is in de aanloop naar deze vergadering een brief aan de werkgever gestuurd met het verzoek om deze eveneens te agenderen. De voorzitter heeft ervoor gekozen om dit niet te doen, maar er was een reden waarom de ACOP deze brief op de 30^e op de agenda wilde hebben. Dit heeft te maken met een deadline die zijn centrale zich gesteld heeft om een reactie van de werkgever te verkrijgen. Het betreft het onderwerp over de EU-richtlijn. De ACOP moet de rechten van haar leden beschermen en als er geen reactie van de werkgever komt, rest waarschijnlijk niets anders dan andere maatregelen te nemen hetgeen ook kan betekenen dat de rechter om een oordeel wordt gevraagd. De vraag is dus of er op zeer korte termijn nog een reactie van de werkgever te verwachten is -dit mag ook schriftelijk- zodat het nemen van dergelijke maatregelen wellicht niet nodig zal zijn.

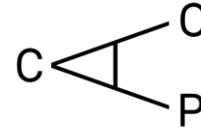
De voorzitter heeft notie genomen van de mededelingen, die in het verslag van deze vergadering worden opgetekend. Spreker gaat nu over tot de behandeling van agendapunt 3, betreffende het nieuwe pensioencontract.

Agendapunt 2. Adaptief aan de grens (SOD/24.0042, AP/23.0766 + 2 bijlagen, AP/23.0819, AP/23.0479 + 3 bijlagen, AP/22.0843 en AP/22.0847)¹

De voorzitter heeft de vraag aan generaal Bal alsmede de Staf KMar gesteld of de AADG-capaciteit nou wel of niet nodig is. Het antwoord dat verkregen werd is dat de AADG-capaciteit nodig is. Spreker begrijpt de opmerkingen dat de werkgever meer dan genoeg tijd heeft gehad echt heel goed. Hij zou willen vragen hoe de centrales ertegenover staan -en hier eventueel over stemmen- als de werkgever de brief van 17 januari jl. van tafel haalt (zijnde het nieuwe beleidsmatige voorstel) als kan worden afgesproken dat de werkgever dit proces niet goed heeft gedaan maar AADG zoals het nu is nog even voortgezet wordt en partijen zo snel mogelijk met elkaar aan tafel gaan om het wél in goede

¹ Dit agendapunt is behandeld na agendapunt 3, start van de bespreking van dit agendapunt om 17.05 uur.

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

banen te leiden. Alvorens de reactie van de centrales te vernemen, wordt ruimte geboden aan generaal Bal om zijn gedachten en behoeften te delen.

De heer Bal vertelt dat er gekeken is naar de lopende contracten van de AADG-medewerkers. Het uitgangspunt is vanzelfsprekend steeds de einddatum van de MR geweest op 1 februari. De KMar hanteert bij aanstellingen echter een looptijd van een bepaalde duur. Geconstateerd is dat de langstlopende contracten op basis van AADG-inzet tot medio april lopen, 17 april om precies te zijn. Spreker stelt voor om deze contracten vanuit goed werkgeverschap te respecteren en de inzet tot de einddatum te handhaven.

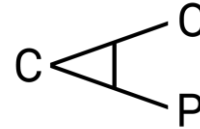
De heer Kropf vindt dat dit voorstel precies past in de oproep die gedaan is, met één aanvulling vanuit zijn kant: dat de werkgever zich voor deze groep mensen houdt aan de gemaakte afspraken ten aanzien van het intekenen op werk, en ze dus niet oplegt om bij wijze van spreken morgen op te komen draven om werk te doen. De voorzitter heeft aangegeven tijd te willen kopen maar dit voorstel vindt spreker gewoon blijk geven van goed werkgeverschap, op basis van de verwachtingen die bij aanstelling zijn gewekt. Hij heeft er geen enkele moeite mee als deze mensen zonder verlenging van het AADG-contract de werkzaamheden kunnen blijven uitvoeren. Hij heeft meer moeite met de opmerking dat AADG nodig is, want er ligt nog een ander plan waarin het tegenovergestelde gezegd wordt. In het VRP LTC4 wordt aangegeven dat de O niet nodig is. Als AADG nodig is, dan is er gewoon een O nodig; dit is een patstelling die de heer Kropf nog altijd lastig vindt. Wat het voorstel betreft is hij het geheel eens, ook als dat betekent dat betrokkenen het werk blijven doen dat ze op dit moment al doen. Daartoe is bij hen immers een verwachting gewekt. Voor een dergelijke periode vindt spreker het niet meer dan normaal dat de werkgever het contract wil en zal respecteren. Hij wil richting de werkgever zelfs dank uitspreken daarvoor.

De heer Schilperoort voelt zich heel erg met de rug tegen de muur gezet en is eigenlijk woest, als hij eerlijk moet zijn. De voorzitter presteert het om eerst een paar uur te schorsen en niet formeel met de centrales te spreken. Tijdens de schorsing is er van alles met elkaar gewisseld en na de schorsing worden de agendapunten vervolgens omgedraaid. Vlak voor het sluiten van de vergadering wordt er dan gevraagd of er toch nog even gedoogd kan worden dat de werkgever gewoon verder gaat met AADG. Spreker vindt dit best wel schandalig. De MR stopt per 1 februari, dat is de datum die is afgesproken. Dat de werkgever de mensen die een langerlopend contract hebben tot half april doorbetaalt en eventueel andere dingen laat doen vindt hij prima; dat getuigt inderdaad van fatsoenlijk werkgeverschap. Echter, om nu nog even door te drukken dat AADG tot half april doorloopt gaat wat de ACOP betreft echt veel te ver.

De voorzitter biedt verontschuldiging voor het feit dat de heer Schilperoort het zo ervaart want dat is niet de bedoeling. Wat de werkgever probeert is om zo goed mogelijk te laveren en een situatie te voorkomen waarin partijen volledig vast komen te zitten. De heer Schilperoort zou het prima vinden als de werkgever haar voorstel van tafel haalt als de sociale partners eindelijk met elkaar in gesprek kunnen gaan over het maken van een flexibele schil, met alle opties erop en eraan. Dan wordt er wat hem betreft met een geheel schone lei gestart en is de heer Schilperoort er direct voor te vinden. Dat de betrokkenen in dienst blijven, doorbetaald worden en iets gaan doen is volgens hem wel iets anders dan de aankondiging om gewoon door te gaan met AADG.

De heer Schuitema hoort de werkgever aangeven dat de AADG-capaciteit nodig is, maar hij heeft onderbouwing hiervan nodig omdat zeker in dit dossier het vertrouwen ver is weggezaakt. Hij is het eens met de heer Kropf dat in het reorganisatieplan LTC4 duidelijk wordt gemeld dat deze capaciteit niet benodigd is. Dat is de enige feitelijke onderbouwing die hij heeft en het kan niet allebei waar zijn, dus klopt er ergens iets niet. Bovendien wil spreker graag weten hoeveel contracten er nog tot 17 april van dit jaar lopen. De heer Bal heeft de exacte getallen niet voor zich maar kan dit nagaan. Het gaat in ieder geval niet om een groot aantal. De heer Schuitema wil tevens duidelijkheid hebben over wat er in welk dossier nou waar is of niet. Er zitten duizenden mensen te wachten op de reorganisatie LTC maar er zijn twee tegenstrijdige verhalen. In één van deze twee dossiers klopt er dus iets niet en spreker wil graag weten wat dat is.

De heer Van Woensel betreurt dat er geen ruimte is om de regeling te verlengen. Het is volgens spreker een behoorlijke adering voor de Marechaussee dat deze pilot wegvalt. Er zullen extra diensten gedraaid moeten worden en in de vakanties zal er meer druk op de roosters komen. In het begin is hij wat sceptisch over de resultaten van de pilot geweest, maar na met verschillende mensen gesproken te hebben gelooft hij inmiddels dat er

heel veel voordelen aan zitten. Vanzelfsprekend zijn er ook dingen op aan te merken, maar de pilot wordt door veel mensen gewaardeerd. Er zitten veel zaken in die positief zijn, niet alleen voor de mensen binnen de pilot maar ook daarbuiten. Hij herhaalt het daarom jammer te vinden dat partijen niet tot een verlenging zullen komen, waar hij eigenlijk wel op gehoopt had. Spreker vraagt zich soms af of deze tafel niet te veel met de inrichting van de krijgsmacht bezig is in plaats van met het bespreken van de personele aspecten. Daar is af en toe ook wel een lastige scheidslijn tussen, maar naar zijn persoonlijke mening wordt er ook af en toe de verkeerde balans in gezocht. De heer Van Woensel denkt dat er meer ruimte zou moeten zijn om juist Defensie meer de ruimte te geven. Dat er aan deze tafel aansluitend over de personele gevolgen daarvan gesproken moet worden is evident.

Wat de heer Van Hulsen lastig vindt aan het voorstel dat gedaan wordt, is dat aan de ene kant gezegd wordt dat de brief van tafel wordt gehaald en er aan de andere kant in dezelfde brief een aantal condities zijn opgenomen waaronder de betreffende medewerkers momenteel aan het werk zijn. De interessante vraag is, als de werkgever de mensen toch wil laten doorgaan met hun werk, onder welke condities dat dan gebeurt. Hier zit voor spreker dan ook enige spanning op. In de basis is ook hij echter van mening dat er netjes met de betrokkenen moet worden omgegaan. Als zij in de loop van de tijd vertrekken -de laatste op 17 april- is hij bereid om die tijd aan de werkgever te gunnen om hen netjes te laten uitfaseren. Daar zou wat hem betreft zelfs bij mogen komen dat aan hen gevraagd wordt of zij onder de nieuwe condities door willen gaan of wellicht eerder dan het einde van het contract willen vertrekken. Dat hoort wat de heer Van Hulsen betreft ook bij het netjes met deze groep omgaan. Een geleidelijke uitfasering (een soort sterfhuisconstructie) is voor hem in ieder geval een optie. De voorzitter stelt vast dat dit overeenkomt met wat de heer Bal zojuist heeft voorgesteld.

De heer Kropf ziet zich genoodzaakt om gebruik te maken van de pieptermijn die aangeboden is op 20 januari jl. voor het stuk REO/24.0054, waarvan de CCOOP de werkgever bij deze in kennis stelt. Spreker wil daarbij meegeven dat de CCOOP zich niet zal verzetten tegen behandeling in de eerstvolgende WG REO aangezien deze binnen 10 werkdagen valt. De voorzitter vraagt de heer Kropf wat hij hiermee bedoelt.

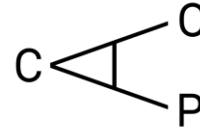
De heer Schuitema wil nog reageren op wat de heer Van Woensel betoogde, dat het zittende personeel in de problemen komt met vakanties, verlof en dergelijke. Hier is geen enkele onderbouwing voor. De passagiersaantallen op de luchthaven Schiphol zijn nog lang niet terug op het niveau van voor corona (afgelopen jaar niveau 2012). Er zit bovendien een reorganisatie bij de KMar aan te komen waarbij personeel wordt herschikt over een organisatie waarin volgens dat plan voldoende capaciteit is om al het werk op te vangen. Hij heeft dan ook geen idee waar de heer Van Woensel de informatie vandaan haalt. Hoewel spreker wel begrijpt waarom de heer Van Woensel de argumenten aanhaalt, stelt hij dat deze niet kloppen. Daarnaast wil hij op de oproep om Defensie de ruimte te geven kwijt dat Defensie al sinds 2017 de ruimte heeft, toen zij illegaal de pilot startte. Dit hebben de centrales gedoogd, toegestaan en verlengd. Spreker vraagt zich af hoeveel meer ruimte Defensie had moeten krijgen. De ruimte is tot op heden niet benut om nu eindelijk eens tot goede plannen te komen. De heer Schuitema wil graag overleg over de rechtspositie; dat er daartoe geen gesprek heeft plaatsgevonden is één van de redenen die bijdraagt aan de irritatie. Resumerend klopt hetgeen de heer Van Woensel zegt volgens de heer Schuitema niet met de werkelijkheid en hoe de pilot tot nu toe is aangelopen. Spreker wil dat deze stopt, het is wat hem betreft wel een keertje klaar.

De voorzitter verwijst naar hetgeen de heer Bal heeft aangegeven: de MR loopt af, de pilot stopt en er moet goed omgegaan worden met de mensen die er nu zitten, zoals van de zijde van de centrales ook is gevraagd. De vraag die de heer Bal heeft voorgelegd is of de betrokkenen daar waar dat kan en zij dat ook willen, de werkzaamheden kunnen blijven doen totdat ze uitfaseren, uiterlijk op 17 april. De heer Schuitema antwoordt hiermee akkoord te gaan. Hij vindt het geen fraai verwachtingenmanagement dat er naar de mensen toe is geweest en vindt dat er verteld had moeten worden dat de pilot per 1 februari stopt, want dat is hoe de feitelijke situatie was. Uiteindelijk gaat het natuurlijk wel om de mensen en snapt hij dat de werkgever een verantwoordelijkheid naar hen toe voelt.

Agendapunt 3. NPC (PA/23.0779 bijl. 1, PA/23.0838 bijl. 1, PA/23.0779 bijl. 3, PA/23.0837 bijl. 5, PA/23.0838 bijl. 2, PA/23.0837 + 5 bijlagen, SOD/24.0010 + 1 bijlage, PA/24.0014 + 2 bijlagen en SOD/24.0017 + 1 bijlage)

De voorzitter vertelt dat het onderwerp NPC nu behandeld zal worden. De nieuwe pensioenwet is een grote wijziging in het pensioenlandschap. De Pensioenkamer (hierna: PK) is tot een hoofdlijnenresultaat gekomen. Wat spreker betreft ligt er nu een gezamenlijke verantwoordelijkheid om niet al te lang daarna als SOD ook tot een hoofdlijnenresultaat te komen. Dit is de opdracht die er vandaag ligt. De werkgever heeft een werkgeversvoorstel

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

gemaakt naar aanleiding van hetgeen in de afgelopen twee jaar besproken is en naar aanleiding van het hoofdlijnenakkoord Rijk. Dit voorstel wordt toegelicht door de heer Maas. Daarna zal de voorzitter een ronde maken langs de sociale partners en om hun visie vragen, om vervolgens de vergadering te schorsen en antwoorden op de gestelde vragen te formuleren. Na de schorsing zal de werkgever reageren op de visie van de sociale partners.

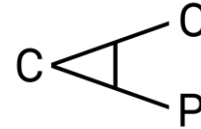
De heer Schilperoort vraagt hoe dit aangepakt wordt, hij heeft altijd het beeld gehad dat er vanuit de technische sessies rapportages opgeleverd worden aan de WGPA en het SOD, maar dat dit de onderbouwing van verschillende adviezen betreft en dat deze niet allemaal los besproken worden. De voorzitter bevestigt dit, het uitgangspunt is dat het werkgeversvoorstel vandaag behandeld wordt. De heer Kropf heeft hier moeite mee, aangezien alle stukken geagendeerd zijn ter behandeling. Het SOD is besluitvormend en de technische sessies zijn dat niet. Zijn centrale mist ook nog antwoord op vier gestelde vragen. Voordat hij hierop antwoord heeft ontvangen, kan hij ook nog niets vinden van het voorstel dat er ligt. Documenten agenderen en vervolgens niet behandelen getuigd volgens spreker dat er geen sprake is van open en reëel overleg. Dit laatste bestrijdt de voorzitter.

De heer Maas licht het werkgeversvoorstel toe. Hij vertelt dat hetgeen in de technische sessies gedaan is, in goede en constructieve sfeer verlopen is en dat er alles aan gedaan is om de juiste informatie boven te krijgen die van belang is om te zien wat de mogelijkheden en beperkingen zijn. Er zijn twee rapportages opgeleverd: één over vormgeving en zeggenschap en de andere over de transitie. Deze zijn in de WGPA van 28 november 2023 en 21 december 2023 besproken. Als gevolg van deze werkgroep overleggen zijn teksten aangepast en vragen beantwoord. De deelnemers van de technische sessie zijn tot de conclusie gekomen dat het passend is om de pensioenregeling uit te werken conform de ABP brede regeling, in combinatie met afwijkingen en aanvullingen. Daarbij wordt gerealiseerd dat in de uitwerking er enkele punten van verschil zijn tussen de werkgever en de centrales. Dit alles heeft geresulteerd in een voorstel van de werkgever, die naar spreker hoopt vandaag resulteert in een hoofdlijnenresultaat. Er dienen nog wel wat zaken uitgewerkt te worden, daarom is er sprake van een hoofdlijnenresultaat en niet van een akkoord. Dit resultaat kan dienen als basis voor het transitieplan, het hoorrecht in maart en de achterbanraadpleging.

De voorzitter vraagt of de CMHF eerst hun brief met voorstel over de compensatie voor de niet-korten bepaling wil toelichten. De heer Weusthuis licht het voorstel toe. Er is nu een niet-korten bepaling die geldt voor begrotingsgedekte pensioenen. Die niet-korten bepaling wordt opgeheven in het nieuwe systeem, hij kan daarin niet functioneren. Deze bepaling is een bijna arbeidsvoorwaarde voor de achterban van spreker, die voor hen zwaar weegt. Zij heeft namelijk nu een bevestiging dat hun begrotingsgedekte pensioen niet kan dalen en dat wordt in het nieuwe systeem anders. In het nieuwe systeem kan dat stuk pensioen wel dalen en dat is een dusdanig grote ingreep in hun pensioen dat zij een tegemoetkoming wilt zien voor het verlies van deze niet-korten bepaling. Spreker heeft hiervoor een voorstel geschreven. Dit gaat om een eenmalig bedrag bovenop de contante waarde die overgedragen wordt plus compensatie die de veertigers en vijftigers krijgen. In totaal gaat het naar schatting op 60 miljoen euro. De vorige keer kwam er als reactie op het voorstel dat het niet duidelijk is of het alleen gaat om het begrotingsgedekte deel, maar dat is het geval. Het voorstel dekt het verschil tussen 101,5% tot 110% dekkingsgraad waarmee ABP wil invaren. Dat stukje pensioen wil de centrale van spreker voor het begrotingsgedekte deel gecompenseerd hebben, in een vast bedrag mee te nemen bij het invaren naar het nieuwe systeem. Mevrouw De Jong vraagt wat er gebeurt als de dekkingsgraad hoger dan 110% is. De heer Weusthuis reageert dat de compensatie dan ook wordt uitbetaald zoals deze is berekend. De compensatie dekt het verschil tussen 101,5% en 110% en geldt alleen voor militairen met een begrotingsgedekt pensioen. Als de dekkingsgraad 112% of 120% is, komt dat bedrag nog steeds op tafel. In de WGPA is er door een collega een simpeler alternatief bedacht en dat voorstel is voor de CMHF ook bespreekbaar, als dit hetzelfde oplevert als hun voorstel.

De heer Van Hulsen erkent, onderkent en is het eens met de stelling dat er in de technische sessie op een constructieve wijze met elkaar gesproken is. Wat hem betreft is dit een informele setting, maar niet geheel vrijblijvend. Niet alles wat daar besproken is hoeft nogmaals in een werkgroep of SOD-vergadering besproken te worden, want dan zouden de technische sessies geen nut hebben. Als spreker kijkt naar de beleving die hij eraan overgehouden heeft en wat er op papier gezet is, ziet hij dat er nu geland wordt in een regeling die aansluit bij de grote basisregeling en die voor de specifieke elementen die de militair raken of bijzonder maken een adequate oplossing gevonden is. Sommige discussiepunten uit de technische sessies hebben er zelfs in geresulteerd dat de grote basisregeling aangepast is aan de wensen van de sociale partners van Defensie. In die zin is er volgens

spreker erg goed werk verricht. Hij vindt het belangrijk dat met elkaar is geconcludeerd dat alles wat te maken heeft met een bijzonder dienstverband, geparkeerd is en door deze stelselherziening niet wordt geraakt. Wellicht dient er nog een keer gesproken te worden over de vraag hoe de basisregeling en de aanvullende regelingen bij dienstverband goed op elkaar aangesloten kunnen worden. Wat betreft de toelages die maar 50% pensioengevend zijn en waar in de basisregeling enkel wordt uitgegaan van 100% of 0%, is er een goede tussenvariant geadresseerd. Spreker hoopt oprecht dat voordat Defensie op 1 januari 2027 gaat landen in dit stelsel, het SOD ervoor heeft kunnen zorgen dat die toelages 100% pensioengevend zijn gemaakt, waardoor deze uitzondering niet meer nodig is. Met betrekking tot het element nabestaandepensioen merkt de heer Van Hulsen op dat er een adequate oplossing is bedacht voor mensen in een uitkeringssituatie, die zwaar geraakt zouden worden. Zijn enige echte zorgpunt op dit moment is de vraag hoe de boodschap en de elementen die gaan veranderen op een goede manier, die mensen ook begrijpen, gecommuniceerd kunnen worden, zodat de mensen over een aantal maanden ook op een goede manier geïnformeerd worden en zij een besluit kunnen nemen over de vraag of zij wel of niet instemmen met het resultaat.

De heer Schilperoort loopt naar aanleiding van het voorstel tegen een aantal zaken aan en wil deze graag toelichten. Wat hem betreft is er een goed proces doorlopen in de technische sessies om uit te kristalliseren wat er ligt en welke keuzes er zijn. Bij de overgang naar het formele overleg zijn er echter wat zaken verkeerd gegaan. In de eerste rapportage misten er wat opties en keuzes. Deze zijn later toegevoegd en aangepast, maar niet meer formeel besproken. Dit zou niet erg zijn geweest, als deze opties teruggekomen waren in het werkgeversvoorstel. Dat is niet het geval. Spreker wil op verschillende onderwerpen ingaan.

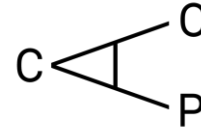
Wat betreft PP- ligt er het voorstel om de dekking te volgen van de brede ABP-regeling, dus 41%. Er is vooraf uitgesproken dat men niet wil versoberen. Bij een percentage van 43% van het salaris zou niemand erop achteruitgaan. 41% ziet spreker echter als versoberen. De ACOP is dan ook van mening dat er minimaal een percentage van 43% in de aanvullende sectorale regeling gekozen dient te worden en gaat niet akkoord met 41%. Daarnaast heeft deze centrale de sterke voorkeur om voor burgermedewerkers ook naar 43% te gaan, aangezien zij geen goed argument hebben om een ander percentage te hanteren voor burgermedewerkers en militairen. Dit kan echter ook onderdeel zijn van toekomstige arbeidsvoorwaardenonderhandelingen. Voor wezenpensioen geldt hetzelfde. De ABP-brede regeling heeft het percentage op 7% gezet. Voor militairen geldt op dit moment 8%, met verdubbeling bij een volle wees. De ACOP stemt dan ook niet in met 7%, zij wil de militaire dekking minimaal gelijk houden en in de sectorale regeling 8% (16% bij volle wees) opnemen. Ook hier heeft zij sterke voorkeur om ditzelfde voor burgers te doen. Daar zit echter zoals aangegeven wel onderhandelingsruimte, voor militairen zit dit er niet. Dit zijn voor de militair namelijk versoberingen en de afspraak was om niet te versoberen.

Spreker heeft ook nog een punt met betrekking tot de inzet en oefentoeelage. Dit gaat om de volatiliteit die ontstaat door de manier waarop mensen die toelages krijgen. De deelnemers van de technische sessie hebben geadviseerd om dit vraagstuk pas volledig te adresseren als de maandleveringen rond zijn. Hier stonden echter ook twee opties: het accepteren van die volatiliteit of verzachten door variabele toelage te middelen over jaren. De centrale van spreker heeft sterke voorkeur om het model van middelen toe te passen. Zij vindt dat partijen prima in staat zijn om deze afspraak nu al te maken, waarbij voor de uitvoering dan wellicht gewacht moet worden tot de maandaanlevering gereed is. Dit is echter geen reden om nu geen besluit te nemen.

Een ander punt is pensioen bij arbeidsongeschiktheid. Dit gaat over de stelling van de werkgever dat voor militairen de reguliere arbeidsongeschiktheid op 70% blijft, terwijl in de brede ABP-regeling dit op 50% staat. In de technische sessies is geadviseerd om het hele samenspel aan de orde te stellen. Het gaat verder dan de reguliere arbeidsongeschiktheid, het zit ook op de rest van het arbeidsongeschiktheidspensioen waar die regelingen zo in elkaar gevlochten zijn, dat zij moeten worden ontvlochten. Dat is iets wat volgens de ACOP zeker moet gebeuren, als het kan nog voor het moment van invaren. Als ervoor gekozen wordt de reguliere arbeidsongeschiktheid op 70% te stellen, en dat is volgens spreker wel de eis omdat dat het niveau is waar militairen nu op zitten, is ACOP van mening dat er geen goed argument is waarom militairen afwijken van burgermedewerkers bij Defensie. Dit kan echter ook verder onderhandeld worden in toekomstige arbeidsvoorwaardenonderhandelingen, mocht dit om financiële redenen nodig zijn.

Tot slot het voorstel met betrekking tot invaren. Dit is uitgebreid besproken en spreker kreeg het beeld dat daar minimaal een dekkingsgraad van 100% of 102% gegarandeerd werd. Dat was weliswaar voor het minimaal vereiste

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

vermogen en de reserve operationele kosten, maar daar zat wat marge in volgens de heer Schilperoort. Indien dit niet het geval is, sluit hij zich bij zijn collega's van de CMHF aan dat het vervallen van de niet korten bepaling te beperkt wordt gefaciliteerd. Hij gaat niet zover dat hij vindt dat daar een vast percentage moet worden meegegeven, maar heeft wel beeld bij een model die gekoppeld is aan het afnemen van risico voor korten. Bij een vullingsgraad van 100% is er al sprake van de kortingsdiscussie maar bij 110%, wat de voorkeursdekkingsgraad is bij invaren, is het risico zo klein geworden dat, kijkend naar het verleden, voor de ACOP een compensatie niet nodig is. Bij 100% is het risico op korten echter al vrij snel aanwezig. Daarom staat de ACOP voor een model waarbij er in percentage een plus op de dekkingsgraad komt. Dit zou een staffel moeten zijn met een afbouwend model tot 106%. Zo kan men naar de achterban duidelijk maken dat bij loslaten van deze niet-korten bepaling het risico klein is, maar dat ervoor gezorgd is dat de kans op het korten in de eerste jaren zo klein mogelijk wordt gehouden. Kortom: de ACOP onderschrijft de adviezen die er liggen vanuit de technische sessies, met uitzondering van genoemde elementen.

De heer Kropf geeft aan dat hij het proces op deze manier niet goed vindt gaan. Hij is verbaasd dat er een aantal zaken niet behandeld worden. Er zijn nieuwe stukken aangeboden naar aanleiding van vorige overleggen in de WGPA en deze zijn niet behandeld. Wat hem betreft worden die stukken eerst bekeken en wordt er antwoord gegeven op de gestelde vragen. Wat betreft enkele inhoudelijke zaken is hij het eens met de heer Schilperoort dat de PP- van 41% naar 43% dient te gaan en het wezenpensioen van 7% naar 8% (volle wezen 16%). Dit geldt wat hem betreft alleen voor militairen aangezien is afgesproken om niet te verbeteren en niet te versoberen en dit voor burgermedewerkers een verbetering zou betekenen. Eén van de vragen van spreker die nog niet beantwoord is ging over terminologie: deelnemers, militairen, oud-militairen, slapers en gepensioneerden. De CMHF spreekt in haar voorstel over militairen. Er zijn echter ook oud-militairen met bedragen die opgebouwd zijn en die verliezen dezelfde niet-korten bepaling. Ook vraagt de heer Kropf zich af hoe de CMHF komt op een aantal van 30.000 militairen.

Een ander principiële punt van de CCOOP is dat zij afstand neemt van de stelling dat er geen andere optie is dan invaren. Aanspraken opgebouwd voor 1 juli 2001 kunnen niet ingevaren worden volgens spreker. Dit baseert hij op de geen-bezwaarbepaling in de Pensioenwet. In art. 83 van de Pensioenwet staat een uitzondering, daar is waardeoverdracht toegestaan als sprake is van vermogen. Er is echter geen vermogen voor invaren. In de WGPA is er door een specialist toegelicht dat dit opgelost wordt door op het laatste moment voor invaren die bedragen contant in te brengen. Dit zou echter betekenen dat het moet kunnen op basis van de huidige regeling in de Pensioenwet en die mogelijkheid is er niet. Als die mogelijkheid er wel zou zijn, zouden mensen in de huidige regeling worden gedwongen om die waarde om te zetten in de Pensioenregeling en dat raakt aan de 7.6 discussie. Wat de werkgever wil, is dan ook niet mogelijk. Voor het reguliere deel kan er niet anders dan ingevaren worden, maar voor het begrotingsgedekte gedeelte is er wel een andere optie. Dit is een arbeidsvoorwaardelijk element en daar mogen mensen een mening over geven. Daarnaast verzoekt spreker om eerst behandelstuk 240014 en de drie bijlagen door te nemen, alvorens het werkgeversvoorstel te bespreken. Ook voert de heer Kropf nog graag de discussie over de intentieverklaring.

De heer Weusthuis vraagt de voorzitter of hij ook nog wat andere zaken mag opmerken, tot nu toe heeft hij alleen het voorstel voor compensatie voor de niet-korten bepaling toegelicht. Een ander punt van de CMHF is de intentieverklaring. Zij is vanaf het begin duidelijk geweest dat zij alleen de aanpassing van een intentieverklaring die in een pensioenovereenkomst moet terechtkomen, onvoldoende vindt. De CMHF wil een formeel wettelijke onderbouwing van de positie van het SOD in de toekomstige situatie zien. Spreker verwacht namelijk dat de Kaderwet militaire pensioenen in de toekomst aangepast zal worden of zelfs helemaal verdwijnt. Hiermee zou het kunnen dat artikel 8, waarin de bijzondere positie van het SOD ten aanzien van de PK wordt geregeld, ook verdwijnt. Daarom ziet hij artikel 8 graag terug als lid 4 van artikel 4 in de Wet privatisering ABP. Hierbij kan de positie van het SOD worden benoemd in de pensioenarbeidsvoorwaarden richting de PK, daar waar het gaat om die specifieke militaire in- en aanvullingen die in het nieuwe systeem plaats gaan vinden.

Daarnaast heeft de heer Weusthuis een berekening toegestuurd van de enkelvoudige transitie van de maatmenscarrières naar het nieuwe systeem. Daaruit blijkt dat de maatmenscarrières van de officieren meer schade oplopen dan de maatmenscarrières van onderofficieren. Dat wordt in de compensatie onvoldoende meegenomen. De CMHF wil deze onrechtvaardigheid en ovenwichtigheid rechtekijken. Dit wordt enigszins rechtgetrokken bij het bedrag voor verlies van de niet-korten bepaling. Ook heeft spreker een brief ingebracht over reservisten. Dit komt niet terug in het werkgeversvoorstel. Kleine pensioenen van reservisten worden bij Defensie nog niet meegenomen

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

door ABP in geautomatiseerde waardeoverdrachtsprocessen. Reservisten willen dat hun pensioen overgedragen wordt, dat moet mee naar het nieuwe systeem. Daarnaast willen die reservisten dat hun pensioen gewoon meeloopt in de bepaling van de compensatiebedragen.

Tot slot merkt spreker op dat hij het eens is met de heer Schilperoort waar het gaat over de middeling ten aanzien van een volatiele toelage in een uitwerking op het NP. Ook is hij het met de ACOP eens waar het gaat om het ophogen van het percentage van 41% naar 43% voor PP- en van 7% naar 8% voor wezenpensioen. Voor de CMHF geldt dit echter wel alleen voor militairen.

De heer Kropf heeft er grote moeite mee dat behandelpunten die hij wil behandelen en ook geagendeerd zijn niet behandeld worden en punten die niet geagendeerd zijn, wel behandeld worden. Wat hij nog lastiger vindt is het feit dat hier aan tafel bepaald lijkt te worden dat er straks een wet vervalt. Hij stelt voor dat het SOD zich aan de wet houdt en uitgaat van de wetten die er nu zijn. Op dit moment is er een Wet Toekomst Pensioenen en een Kaderwet militaire pensioen. De heer Van Woensele beaamt dit en vindt dat er ook aan de wet gehouden moet worden. Zolang deze wet er is, is dat ook prima omdat de wettelijke borging die het SOD dan nodig heeft, er ook is. De CMHF vindt het echter wel belangrijk dat mocht die wet in de toekomst veranderen en artikel 8 daarmee vervallen, dat er dan een andere wettelijke borging is of komt in dezelfde orde als artikel 8. Zij wil dan ook graag nu afspreken dat de sociale partners daar samen vanuit gaan.

De voorzitter schorst de vergadering om 13.50 uur.

Schorsing van 13.50 uur – 15.20 uur

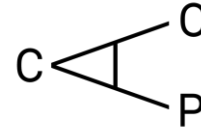
De voorzitter heropent de vergadering om 15.20 uur en dankt eenieder voor het geduld. Als werkgever vond hij het echter belangrijk om goed te ordenen wat de centrales hem hebben voorgehouden en daar ook goede antwoorden op te formuleren. Hij stelt vast dat de regeling over het algemeen positief ontvangen is. Spreker ziet een aantal punten van zorg en een aantal wensen. Hij geeft generaal Maas het woord om de sociale partners mee te nemen in de punten die over de regeling gaan, vervolgens zal mevrouw De Jong ingaan op de niet-korten bepaling.

De heer Kropf wil weten wanneer er door de stukken gelopen wordt. De voorzitter geeft aan dat hij een werkgeversvoorstel heeft neergelegd en dat hij vervolgens heeft opgehaald wat eenieder daarvan vindt. Op de opmerkingen die daarbij gemaakt zijn over de regeling inhoudelijk, de niet-korten bepaling, het invaren, de Kaderwet Militaire Pensioenen en over de behandeling van de stukken, wordt nu vanuit werkgeverszijde gereageerd. De heer Kropf benadrukt dat hij enkel heeft gereageerd op zijn collega's en nog geen inhoudelijke reactie heeft gegeven op het werkgeversvoorstel. Dat wil hij doen aan de hand van de behandelstukken. Op deze manier is er wat hem betreft geen sprake van open en reëel overleg.

De heer Maas geeft een inhoudelijke reactie namens de werkgever:

- Wat betreft het punt van de dekking PP- en het weduwe- en wezenpensioen is door enkele centrales aangegeven dat dit een versobering zou zijn. Dat is niet het beeld dat de werkgever heeft, voor velen is het een aanzienlijke verbetering ten opzichte van de huidige dekking en bovendien geldt dat alle opgebouwde partnerpensioenaanspraken in de huidige pensioenregeling worden geëerbiedigd. Daarmee zal in veel gevallen, zeker in de komende jaren, sprake zijn van een aanzienlijk hogere dekking dan de huidige dekking. Desalniettemin is de werkgever bereid om mee te gaan naar een PP- van 43% en een weduwe- en wezenpensioen van 8%. Dit geldt wel alleen voor militairen, de werkgever wil de onderhandelingen hierover voor burgers vooruitschuiven richting de arbeidsvoorwaardenbesprekingen.
- Met betrekking tot de dekking variabele toeslagen (5b) kan de werkgever ook meegaan in het verzoek. Hoe zij kan middelen en effectueren is echter pas te zien als de maandaanleveringen plaats hebben gevonden.
- Voor het punt van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid (6a) heeft de werkgever begrip, maar zij wil voor burgers nu nog niet naar 70% gaan. Dit wil zij meenemen in de arbeidsvoorwaardenbesprekingen, mede omdat nu wordt uitgegaan van niet versoberen en niet verbeteren en dit een verbetering betekent.
- Met het punt over het ontvlechten van arbeidsongeschiktheidsvoorzieningen (6b) bij voorkeur voor 1 januari 2027 is de werkgever het eens, dit kan meegenomen worden.

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

- Tot slot werd gesproken over reservisten en compensatie van reservisten met kleine pensioenen. ABP heeft bevestigd dat kleine pensioenen gewoon worden meegenomen. Compensatie van reservisten ziet de werkgever niet als issue wat nu opgelost moet worden en bovendien is de sector Defensie daar niet uniek in. Ditzelfde systeem geldt bij nul uren contracten in andere sectoren. Het voorstel is daar later gezamenlijk met de PK naar te kijken.

Mevrouw De Jong licht toe dat, zoals in het werkgeversvoorstel reeds is verwoord, de werkgever van mening is dat compensatie voor het vervallen van de niet-korten bepaling zeker nodig is. Wel wordt meegenomen dat de voordelen van de nieuwe regeling, inclusief het financieren van de actuele dekkingsgraadopslag, groter zijn dan het voordeel van het behouden van de niet-korten bepaling. Vandaar is in het voorstel opgenomen dat op moment van overgang minimaal de 100%-waarde van de begrotingsgefinancierde pensioenen en de wettelijke reserves (MVEV en ROK) hierover gefinancierd worden, waarmee wordt bereikt dat de begrotingsgefinancierde pensioenen tot en op transitie niet worden verlaagd. Tegelijkertijd realiseert de werkgever zich ook dat er een andere zienswijze mogelijk is ten aanzien van het standpunt dat compensatie niet nodig is. Want, het vervallen van de niet-korten bepaling bij invaren wordt in een mediaan scenario en gemiddeld over alle scenario's op voldoende wijze goedge maakt door de voordelen van het nieuwe pensioenstelsel, inclusief financiering van de dekkingsgraadopslag. Sommige medewerkers en oud-medewerkers zullen echter mogelijk meer gewicht leggen op de slechtweersscenario's, waarin er voor hen een nadeel kan optreden. Vanuit die optiek kan een compensatie als redelijk worden gezien.

Als dan wordt gekozen om een compensatieregeling te treffen, dan moet die wat de werkgever betreft uitgaan van drie uitgangspunten:

- Ten eerste dat de mate van compensatie gerelateerd is aan de (financiële) waarde van de begrotingsgefinancierde aanspraken van het individu;
- Ten tweede dat de mate van compensatie afhangt van de dekkingsgraad op het moment van invaren. Bij een hogere dekkingsgraad is er immers een kleinere kans dat pensioenen moeten worden verlaagd dan bij een lagere dekkingsgraad;
- Ten derde vindt de werkgever het belangrijk dat de hoogte van de compensatie kan worden onderbouwt. De compensatie moet wel ergens op slaan.

Dit zou concreet kunnen worden ingevuld door de compensatie vorm te geven als een leeftijdsonafhankelijk percentage van de waarde van het begrotingsgefinancierde pensioen. Deze waarde wordt door ABP bij invaren bepaald en verschilt per individu.

Mevrouw de Jong deelt een document uit met een tabel en een grafiek en licht dit toe. Het percentage varieert afhankelijk van de dekkingsgraad op het moment van invaren. Bij een dekkingsgraad van 110% of hoger wordt geen compensatie toegekend. Uit berekeningen van ABP blijkt dat de kans dat het pensioen bij die invaardekkingsgraad moet worden verlaagd zeer klein is en de kans op verhoging aanzienlijk (2% kans op korten, met een gemiddelde omvang van de verlaging van 10%; de waarde van de verlaging is daarmee $2\% \times 10\% = 0,2\%$; 55% kans op verhogen, met een gemiddelde omvang van de verhoging met 3%, dus een waarde van 1,65%). Bovendien ontvangen deelnemers bij een dekkingsgraad van 110% of hoger direct een generieke verhoging van hun pensioen. Deze verhoging wordt betaald uit de dekkingsgraadopslag die wordt meegefinancierd. Bij een dekkingsgraad van 101,5% of lager wordt een compensatie verleend van 1%. Dit percentage is vastgesteld op basis van berekeningen van ABP: de kans op een verlaging in de eerste 5 jaar na invaren vanaf een dekkingsgraad van 101,5% bedraagt 11%, met een gemiddelde omvang van de verlaging van 6%. Afgerond naar boven bedraagt de waarde van deze verlaging daarmee $1\% [= 11\% \times 6\% = 0,66\%$, afgerond naar boven]. Bij een dekkingsgraad tussen 101,5% en 110% loopt het compensatiepercentage lineair af.

Het compensatiepercentage wordt toegekend boven op de ondergrens van 101,5% (de 100%-waarde van het pensioen en de wettelijke reserves van het minimaal vereist eigen vermogen en de reserve operationele kosten), als die van toepassing is. Als voorbeeld: stel de dekkingsgraad bij invaren bedraagt 98% en de wettelijke reserves in het nieuwe stelsel zijn 1,5%. In dat geval betaalt Defensie bij invaren 102,5%. Dit bestaat uit de 100%-waarde van het pensioen, 1,5% voor de wettelijke reserves en 1,0% ter compensatie voor de niet-korten bepaling. In de tabel is de financiering weergegeven bij verschillende dekkingsgraden op het moment van invaren. In de figuur daarna is dat grafisch weergegeven.

pm De berekening wordt ook nog digitaal toegestuurd aan de sociale partners.

De voorzitter geeft aan dat er nog vragen waren over de mogelijkheden en onmogelijkheden van invaren. Hij hoort dat er drie centrales zeggen dat invaren van het begrotingsgedekte deel kan, terwijl één bond aangeeft dat dit niet kan. Als werkgever denkt hij dat het wel kan en ABP zegt dat het zelfs alleen maar kan. Spreker is van oordeel dat het de mensen voordeel kan en zal opleveren wanneer het begrotingsgedekte deel wordt ingevaren. Daarom wil hij in het voorstel blijven vasthouden aan het invaren van zowel het kapitaalgedekte als het begrotingsgedekte deel.

De heer Maas gaat in op het onderwerp borging van zeggenschap in de Kaderwet militaire pensioenen. Er zijn afspraken opgenomen in de Pensioenovereenkomst, dat deel is gedekt. Dan resteert nog de wettelijke borging, waar geregeld wordt dat de Pensioenovereenkomst niet zomaar gewijzigd kan worden. Dit is nu in de Kaderwet militaire pensioenen opgenomen. Wat spreker betreft is er geen reden om dit nu te verplaatsen naar een andere wet. Mocht de zeggenschap in de toekomst toch niet geborgd worden, dan zal de werkgever zich ervoor inzetten dat het SOD blijft gaan over de specifieke aan- en invulling van de pensioenen.

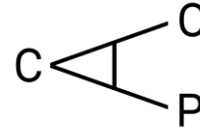
Spreker reageert ook op de vragen over de behandeling van de stukken waar de heer Kropf naar verwijst. Vanaf het prille begin is benadrukt dat alle stukken als achtergrondinformatie worden toegestuurd bij formele overleggen over dit onderwerp, zodat iedereen kan meelesen en het ook kan begrijpen. De wijzigingen die in de rapportage zijn doorgevoerd naar aanleiding van de WGPA van 28-11-2023 zijn enkel wijzigingen om de rapportage completer te maken en hier was ook iedereen het over eens. Spreker ziet dan ook geen reden om dit te behandelen. In de WGPA van 21-12-2023 zijn er vragen gesteld en deze zijn beantwoord in een technische sessie NPC en toegestuurd in de brief met nummer 240014. Daarmee onderschrijft de werkgever zeker het belang van de vragen maar deze staan volgens haar niet in de weg om een hoofdlijnenresultaat te kunnen formuleren.

De voorzitter kan op basis van het werkgeversvoorstel en de vragen die zijn gesteld en beantwoord, waarin ook het aangepaste werkgeversvoorstel besloten ligt, het voorstel in stemming brengen. Hij wil echter eerst partijen nog de gelegenheid geven te reageren op de antwoorden die zojuist gegeven zijn.

De heer Kropf vindt dat technische sessies over techniek gaan. Er zijn behandelstukken aangeboden en geagendeerd voor het SOD, bijvoorbeeld document 240014. Daar staan nog onjuistheden in en daarmee wordt mensen te kort gedaan. Een vraag die hij eerder al ter verduidelijking wilde stellen, is of de toegezegde 8% voor een halve wees dan ook 16% betekent voor een volle wees. Daarnaast heeft de werkgever aangegeven dat hij bij punt 6a, namelijk premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid, voor burgers nog niet naar 70% gaat maar dat dit later besproken kan worden bij de arbeidsvoorwaardenonderhandelingen. Hier heeft spreker beeld bij maar hij wil de bevestiging dat het voor militairen wel op 70% blijft. Ook wil hij graag meer uitleg over punt 6b, het ontvlechten van arbeidsongeschiktheidsvoorzieningen, hier heeft hij namelijk niets van begrepen.

De heer Kropf heeft geluisterd naar het voorstel voor de niet-korten bepaling. Hij heeft er beeld bij dat compensatie nodig is, al vindt hij dit voorstel net zo arbitrair als de andere voorstellen. Hij heeft nog verschillende openstaande vragen, waaronder de vraag of dit voorstel nu gaat om deelnemers, slapers of militairen. Veel vragen uit de achterban hebben hiermee te maken. Het is volgens spreker niet gebruikelijk dat er direct beslist moet worden over een voorstel dat partijen net ontvangen hebben. Hij wil het voorstel rustig bekijken en bestuderen. Een vraag die hij al wel heeft gaat over het compenseren bij een negatief percentage. Er is dan niet alleen sprake van een eenmalige compensatie maar het zou dan kunnen dat mensen daarna een premieopslag moeten betalen om te repareren. Een deel van die premie inleg wordt dan gebruikt om de buffers te vullen voor erna, wat betekent dat er eenmalig een bedrag gecompenseerd wordt maar dat de mensen daarna voor het deel waarvoor ze eigenlijk de niet-korten bepaling hadden, ook benadeeld worden door meer inleg. Die inleg komt vooral voor rekening van Defensie, maar ook de mensen kunnen daarmee geconfronteerd worden, net als met een verlaagde opbouw. De werkgeverszijde geeft aan dat het voordeel groter is dan het nadeel, dat is echter een gevoelskwestie en kan pas achteraf getoetst worden. Spreker vindt het belangrijk dat aan de achterban ook de risico's op bijbehoren nadelen worden verteld.

Wat betreft de Kaderwet militaire pensioenen heeft de heer Kropf generaal Maas horen zeggen dat de insteek van de werkgever is en blijft dat het SOD zal blijven gaan over de militaire pensioenregeling. In de wet staat dat 'Onze Minister' gaat over de Kaderwet militaire pensioenen en over de invulling van de militaire pensioenen. Dat betekent

dat het SOD altijd zal houden wat zij nu heeft, wat spreker betreft. De intentieverklaring wordt nu niet besproken maar is wel onderdeel van het voorstel, dat is ingewikkeld. Een voorbeeld waarom spreker door document 240014 wil lopen gaat erover dat er een uitzondering vermeldt staat van 50% aanvullende pensioenpremie in het geval van inverdiende UGM opname, voor zover opgebouwd na 2019. Daar worden mensen mee tekort gedaan want er is een afspraak gemaakt dat als mensen die inverdiendtijd niet opnemen om eerder weg te gaan, dat ze dan tijdens hun reguliere UGM voor dezelfde periode die pensioenpremie betaald krijgen van de werkgever. Dat zijn cruciale elementen die goed verankerd moeten worden in de afspraken die gemaakt worden. Dit is slechts een voorbeeld, spreker heeft nog meer punten en wil daarom graag de stukken doornemen zodat dit in het verslag ook duidelijk vastgelegd wordt, ongeacht wat de uitkomst gaat zijn bij een stemming.

De heer Van Hulsen ziet dat in de hele discussie over het nieuwe pensioenstelsel één begrip centraal staat: de verwachting die partijen hebben en het element van vertrouwen daarbij. Zijn verwachting is dat de kans dat de Wet privatisering ABP veranderd wordt of sneuvelt groter is dan dat de Kaderwet militaire pensioenen sneuvelt. In het PK-akkoord staat ook iets opgenomen over de verdere toekomst, waarvan sommige mensen zeggen dat daar de basis wordt gelegd voor het uiteen trekken van ABP. Daar kunnen allerlei betogen over gehouden worden maar spreker vindt de borging in de Kaderwet militaire pensioenen een prima borging. Wat hij nog belangrijker vindt is dat tot de stukken de intentieverklaring behoort. Wat hem betreft hoeft dit niet behandeld te worden aangezien deze intentieverklaring is opgesteld met een bepaald doel en dat doel al achter ligt. Er is echter wel op het allerlaatste moment nog een element aan toegevoegd over de opname van de afspraken in de Pensioenovereenkomst, om op die manier een borging te creëren. Als de intentieverklaring niet behandeld wordt, is het wel goed om hier nog een afspraak over te maken. Dan is er een wettelijke verankering maar is het deel waar sociale partners zelf over gaan, ook geborgd. Spreker is blij met de toezeggingen vanuit werkgeverszijde en wat hem betreft is het voorstel wat de werkgever gedaan heeft met betrekking tot de compensatie van de niet-korten bepaling ook voldoende.

De heer Schilperoort voelt de behoefte om nog even bij wat punten stil te staan. Eén van die punten is hetgeen de heer Kropf net al heeft ingebracht, namelijk de situatie dat met een dusdanig lage dekkingsgraad wordt ingevaren dat de buffers niet gevuld kunnen worden vanuit het vermogen maar dat dit uit de premie moet. Het zou raar zijn als militairen die een niet-korten bepaling hadden, over dat deel premieopslag moeten betalen om het deel dat is omgezet naar kapitaalgedekt, mee te financieren. Een ander punt dat spreker ook nog had is de 50% opbouw bij UGM. Er zijn situaties waarin nog steeds sprake is van 100% opbouw waarbij de premie volledig voor rekening is van de werkgever. Dit dient wel juist opgenomen te worden in het hoofdlijnenresultaat. Verder is de heer Schilperoort blij dat de werkgever een voorstel heeft gedaan voor het verval van de niet-korten bepaling. Dit voorstel lijkt ook in lijn te liggen met het voorstel dat spreker zelf heeft ingebracht. Wel heeft hij er behoefte aan hier nog even goed naar te kijken voordat over dit voorstel wordt beslist.

De heer Van Woensel dankt de voorzitter voor de tegemoetkoming op een aantal punten. Als het gaat om het voorstel over de compensatie van de niet-korten bepaling, vindt hij het lastig om hier zo over te beslissen. Een eerste blik laat zien dat de hoogte van de compensatie, los van de systematiek, erg ver afzit van wat zijn centrale heeft aangegeven. Hij is dan ook niet erg enthousiast over het tegenbod. Daarnaast ziet spreker dat ABP in dit voorstel maar 5 jaar vooruitkijkt naar de risico's op het verlagen van het pensioen. Dat is een erg korte periode, het gaat juist om de periode daarna. Dat is belangrijk voor de achterban. Behalve de hoogte is spreker dus ook niet erg enthousiast over de periode waarvoor het risico wordt afgedekt.

Met betrekking tot artikel 8 heeft de CMHF juist op dat punt regelmatig met ABP in de clinch gelegen, zelfs tot de rechter toe. Voor hen is dat dan ook een fundamenteel punt. Het gevoel leeft dat dit wel een hele goede kans is om de situatie die er nu is en de wettelijke vormgeving van hoe het SOD inspraak heeft over de regeling of erover gaat, in de toekomst op een andere manier vorm te geven. Er kan daarom als sector ook gezamenlijk besloten worden dat er alles aan gedaan wordt om die zeggenschap te behouden. De CMHF heeft al eerder, ook al bij de intentieverklaring, aangegeven wat zij hierin nodig heeft. Zij is dan ook zeker bereid om in de techniek naar een andere oplossing te kijken maar is nog niet enthousiast over de borging die nu is.

De heer Weusthuis benoemt dat het punt van reservisten nu niet besproken is. Hij begrijpt dat er in eerste instantie wordt gekeken wat er in de PK uitkomt, aangezien er vergelijkbare groepen zijn. Dit ontslaat hem echter niet van het

recht om, als er bij de PK niets uitkomt of er iets uitkomt wat niet wenselijk wordt geacht, daar nog op terug te komen.

De voorzitter dankt eenieder voor de reactie. Hij wil vandaag graag toe naar een resultaat op hoofdlijnen, waarbij bepaalde onderwerpen en details later nog behandeld kunnen worden. Hij stelt voor om de vergadering nu te schorsen zodat hij een aantal punten die zijn aangekaart, nog kan doornemen. Dit geeft de bonden in tussentijd de gelegenheid om naar het voorstel te kijken, zonder daarmee de indruk te wekken dat zij er dan al uit moeten zijn. Als er nog vragen voortkomen uit het bestuderen van het voorstel, kunnen deze na de schorsing nog beantwoord worden.

De voorzitter schorst de vergadering om 15.57 uur.

Schorsing van 15.57 uur – 16.29 uur

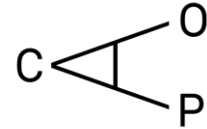
De voorzitter heropent de vergadering om 16.29 uur. Er zijn verschillende vragen gesteld en deze wil hij in deze tweede termijn beantwoorden:

- Op de vraag over de 16% volle wezen is het antwoord 'ja';
- Op de vraag over de inverdiëntijd, daar waar het ging over iemand die geen gebruik maakt van de inverdiëntijd, of hij dan die 100% opbouwt over het deel in zijn UGM is het antwoord ook 'ja';
- Het punt over de borging van zeggenschap van het SOD is voor de werkgever ook een issue. Dat is een gezamenlijk belang en daarin dient samen opgetrokken te worden;
- Het voorstel van 1% tegemoetkoming voor de niet-korten bepaling geldt voor iedereen met een begrotingsgefinancierd pensioen: zowel slapers als deelnemers.
- Wat betreft het gebrek aan enthousiasme over de tegemoetkoming voor de niet-korten bepaling: 1% tegemoetkoming gaat over 85 miljoen euro. Dat is aanzienlijk meer dan het voorstel van de CMHF (60 miljoen euro). Spreker heeft begrip dat het enthousiasme voor dit voorstel niet heel groot is maar wil wel schetsen om wat voor bedragen dit gaat om ook inzicht te geven in wat van werkgever wordt gevraagd. Voor de heer Van Woensel is het veel minder fundamenteel wat het kost en veel fundamenteler wat het de mensen brengt. Aan andere zaken wordt geen prijskaartje gehangen en hieraan wel. Hij belooft echter goed te kijken naar het voorstel.

Daarnaast was er onduidelijkheid over het ontvlechten van de arbeidsongeschiktheidsvoorzieningen (6b). De vraag was om in gezamenlijk vóór 1 januari 2027 te bezien of het deel uit het stelsel van arbeidsongeschiktheidsvoorzieningen voor militairen ontvlecht kan worden en of dit gelijk gesteld kan worden aan de voorzieningen van ABP. Spreker heeft er steeds voor gekozen om dat nog niet toe te zeggen aan BZK of de PK, omdat hij nog niet helemaal kan overzien om welk deel van het stelsel het gaat. Hij wil geen dingen afspreken die hij niet kan waarmaken. Hij wil eerst kijken of het mogelijk is en als het mogelijk is, of de sociale partners het daarover eens zijn. Zijn uitgangspunt daarbij is 'waar mogelijk uniform, waar nodig bijzonder'. De vraag van de heer Schilperoort was of dit gesprek tussen de sociale partners gevoerd kan worden voor 1 januari 2027, zodat er hierover voor het invaren duidelijkheid is. De heer Kropf merkt op dat hij het eens is om hier samen over te praten en een gezamenlijke keuze te maken, maar dat er in de tekst verwezen wordt naar de intentieverklaring waarin staat dat dit het plan is, tenzij het echt onmogelijk is. Daar is hij het niet mee eens. Voor de voorzitter is dit slechts een andere verwoording van wat hij zojuist gezegd heeft.

Een ander punt was een lage dekkingsgraad bij invaren. De voorzitter begrijpt de vraag niet helemaal en ziet hier twee begrippen door elkaar lopen. De een gaat over een tegemoetkoming of het komen tot een afspraak over tegemoetkomen voor een aanspraak uit het verleden, waarbij die mogelijkheid dan vervalt. Dat is de tegemoetkoming van 1% waar net over gesproken is. Anderzijds is er het begrip compensatie. Spreker haalt ze uit elkaar omdat er ook gesproken is over een compensatie voor het vervallen van de niet-korten bepaling. Hij noemt dat een tegemoetkoming voor het vervallen van deze bepaling. Compensatie gaat om hoe de toekomstige opbouw opvangen wordt, uit vermogen of premie, in geval van lage dekkingsgraad. Hier ligt de afspraak uit het hoofdlijnenresultaat van de PK voor een slechtweersscenario binnen de wettelijke mogelijkheden. Het gaat hierbij dan over het afschaffen van de doorsneesystematiek. De heer Kropf verduidelijkt zijn vraag. Het kan zijn dat als het percentage bij invaren te laag is, het nodig is dat er een premieopslag gevraagd wordt aan de mensen, om de potten

**Georganiseerd overleg
Sector Overleg Defensie (SOD)**

te vullen. Dat betekent dat mensen opslag moeten gaan betalen voor dat deel van hun pensioen dat eigenlijk niet gekort had kunnen worden. Dat vindt hij dubbel en hij vraagt of hier nog iets aan gedaan kan worden. De voorzitter begrijpt de vraag nu beter.

pm Voor de voorzitter zou dit gewoonlijk het moment zijn om te gaan stemmen. Hij voelt aan dat dit nu niet lukt en stelt vast dat hoe moeilijk het ook is en hoe hard er ook gewerkt is, er vandaag geen besluit genomen kan worden. Er zijn nog wat onbeantwoorde vragen die nog behandeld moeten worden. Spreker stelt voor om de vergadering te schorsen en op zeer korte termijn weer bij elkaar te komen. Er volgt een gesprek over wanneer de vergadering vervolgd wordt en wat een reële planning is. Er wordt besloten deze vergadering te schorsen en te vervolgen op vrijdag 9 februari van 10.00 tot uiterlijk 15.00 uur. De vragen die er nog zijn kunnen vooraf schriftelijk gesteld worden, zodat deze op 9 februari direct beantwoord kunnen worden. De heer Kropf zegt toe om zijn vragen vooraf schriftelijk te stellen.

pm De heer Schilperoort vraagt nog aandacht voor de vorm waarin het hoofdlijnenresultaat gepresenteerd wordt. Er is nu een tabel en hij vindt het lastig als dit de enige communicatievorm is waarin het hoofdlijnenresultaat gepresenteerd wordt. Hij zou dit moment ook willen aanpakken om te komen tot een model waar de sociale partners mee naar de achterban kunnen. Een idee is om het hoofdlijnenresultaat van de PK te pakken en deze aan te vullen. De voorzitter begrijpt de vraag en zegt toe dat zijn zijde van de tafel zal kijken naar een vorm van communicatie over het hoofdlijnenresultaat in woorden. Dit zal voor de vergadering van 9 februari opgepakt worden.

Agendapunt 4. Rondvraag en sluiting

De voorzitter schorst de vergadering om 17.30 uur. De vergadering wordt vervolgd op vrijdag 9 februari om 10.00 uur.

Georganiseerd overleg
Sector Overleg Defensie (SOD)

Deelnemers SOD 09-02-2024:

Van de zijde van Defensie: J. Legein (voorzitter), M. Grondhuis MST, F. van de Hoef MST, D. Höke, J.W. Maas, J. de Mooij MST, C. Sahan, M. Suwout (na 13.00u.), M. Veerman

Van de zijde van de centrales: J. van Hulsen, E. Westermeijer (AC), R. Schilperoort, S. Schuitema (ACOP), B. Groen, S. Hop, J. Kropf (CCOOP), A. Oosting-Klock, N. van Woensel (CMHF)

Van de zijde van PWC: D.S. Siesling

Van de zijde van MinBZK: D. Groenenberg

Van de zijde van MinFin: S. Thoni

Van de zijde van het secretariaat (CAOP): R. Dircke

Agenda SOD 09-02-2024 (SOD/24.0100.2):

1. Opening, mededelingen en vaststellen agenda

2. Vervolg NPC (PA/23.0779 bijl. 1, PA/23.0838 bijl. 1, PA/23.0779 bijl. 3, PA/23.0837 bijl. 5, PA/23.0838 bijl. 2, PA/23.0837 + 5 bijlagen, SOD/24.0010 + 1 bijlage, PA/24.0014 + 3 bijlagen en SOD/24.0017 + 1 bijlage), SOD/24.0104 + 1 bijlage en SOD/24.0103 en SOD/24.0114 + 1 bijlage)

3. Bescherming persoonsgegevens in reorganisatietrajecten (SOD/23.0876, SOD/23.0893, SOD/24.0019 en SOD/24.0110)

4. Rondvraag en sluiting

Agendapunt 1. Opening, mededelingen en vaststellen agenda

De voorzitter heropent de geschorste vergadering van 30-01-2024 om 10.00 uur en heet de aanwezigen welkom. De vergadering wordt voortgezet met als doelstelling om gezamenlijk te komen tot een hoofdlijnenresultaat. De analyses en besprekingen die in de afgelopen jaren zijn gevoerd hebben uiteindelijk geleid tot een voorstel van de werkgever. Dit is vervolgens naar aanleiding van een aantal vragen en opmerkingen die in de vorige vergadering zijn gemaakt aangepast en per brief van 5-2-2024 (SOD/24.0104) met bijlage aan de centrales kenbaar gemaakt. Spreker wil deze met de centrales doornemen. Verder heeft de CCOOP op 5-2-2024 een brief gestuurd (SOD/24.0103) waarop Defensie op 8-2-2024 aan het einde van de dag heeft gereageerd (SOD/24.0114). Dit is weliswaar laat maar spreker benadrukt dat wordt gestreefd naar een optimaal procesverloop. De heer Kropf wijst er op dat partijen twee aangepaste agenda's hebben ontvangen. Het is niet gebruikelijk dat er na een schorsing van de vergadering een gewijzigde agenda wordt aangeleverd. Hij wil in elk geval zekerstellen dat de vergaderingen en het verslag als één geheel worden gezien. De voorzitter antwoordt hierop bevestigend. Verder hoopt de heer Kropf dat het door de CCOOP aangeboden stuk vandaag wordt besproken en geeft hij aan dat hij het stuk SOD/24.0014 niet helemaal heeft kunnen voorbereiden. Dat begrijpt de voorzitter en hij nodigt uit om alle vragen die er nog over de brief zijn voor te leggen zodat deze in de ronde worden meegenomen.

Agendapunt 2. Vervolg NPC

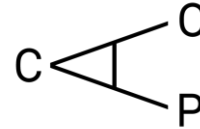
De voorzitter geeft de centrales het woord voor een reactie op het aangepaste voorstel van Defensie dat afgelopen maandag is verstuurd en eventueel aanvullende vragen op de brief die gisteren is verstuurd, als reactie op de brief van de CCOOP.

De heer Van Woensel benoemt dat de CMHF er in elk geval moeite mee heeft dat in het voorstel wordt uitgegaan van een prognose voor de komende vijf jaar met het risico dat gekort wordt en waarvoor partijen wel verantwoording moeten nemen. Spreker heeft bezwaar tegen het bedenken van een systematiek met de overweging dat het risico op korten de komende jaren heel klein is en dat daarom geen compensatie wordt gegeven. Uiteindelijk komt het korten of verlagen van het pensioen wel voor dat deel want de mensen hebben niks gekregen voor het feit dat ze het kwijt zijn geraakt en hebben daar wel last van gehad. De CHMF blijft dan ook pleiten voor een compensatie die onafhankelijk van de dekkingsgraad bij invaren wordt uitgekeerd. Daarnaast hebben partijen uitgebreid gesproken over artikel 8 en de CHMF wil dat in het stuk (dat mag ook in het transitieplan zijn) de garantie staat dat dit artikel behouden blijft. Als dit niet kan moet er een wettelijke borging komen met eenzelfde strekking als die welke artikel 8 nu heeft. Spreker is er bijna van overtuigd dat artikel 8 moet worden aangepast aangezien Defensie geen zelfstandige regeling meer heeft. Gelet op de wijze waarop de Pensioenkamer het SOD de afgelopen tijd onder druk heeft gezet en het gegeven dat zij in haar eigen communicatie is vergeten om te vermelden dat er voor de militairen een andere regeling is, heeft spreker er weinig vertrouwen in dat het allemaal wel goed zal komen. Daarom wil hij met de minister duidelijke afspraken maken over hoe hiermee in de toekomst moet worden omgegaan: dat artikel 8 niet wordt aangepast of dat dit in de Kaderwet behouden blijft en anders moet er een vervangende wettelijk bepaling met dezelfde strekking komen. Het verbaast spreker hoe moeilijk het is om hierover afspraken te maken.

De heer Schilperoort ziet in de brief van Defensie een juiste weergave van wat eerder is besproken. Ook het voorstel dat als compensatie voor de niet-korten bepaling is gedaan vindt de ACOP acceptabel. Dit geeft namelijk wat meer houvast dan wanneer zou worden gezegd dat bij het invaren alleen de wettelijke opslag zou worden gegeven. De voorgestelde opzet bevat voldoende respijt tot het moment dat er voldoende geld in de solidariteitsreserve zit om al te grote schokken te voorkomen. Verder maakt spreker zich minder zorgen over artikel 8 dan de CMHF doet, omdat hij ervan uitgaat dat indien er een wetwijziging moet komen dit conform de afspraken uit het BGOD ook op de SOD-tafel zal landen. Overigens moet onder andere ook worden gekeken naar de Wet privatisering ABP en de conversieregeling. Het is dus niet zo dat alles zou veranderen enkel omdat de Pensioenkamer iets niet zou willen. Resumerend is spreker ervan overtuigd dat wat er nu is zo blijft; er komt gewoon weer een pensioenovereenkomst waar partijen met elkaar overeenstemming over moeten bereiken en die uiteindelijk ook door de Pensioenkamer moet worden geaccordeerd zoals dat in het huidige model ook is geregeld.

De heer Kropf wil een aantal opmerkingen plaatsen bij de brief van Defensie van 5-2-2024. Vooruitlopend daarop merkt hij over hetgeen de andere centrales hebben gezegd op dat hij het eens is met de opmerking van de CMHF dat de verantwoordelijkheden en bevoegdheden moeten blijven waar ze nu zijn belegd. Het wijzigen van de wet ziet spreker echter anders aangezien de sociale partners daar niet over gaan. Daarom gaat spreker uit van de huidige

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

'Wet toekomst pensioenen'. Spreker wil graag blijven bij de afspraken die partijen op dit moment hebben. Verder leidt hij uit de antwoorden van Defensie op de vragen van de CCOOP af dat er nog moet worden gesproken over een intentieverklaring; spreker wil alvast zijn standpunt delen dat partijen daar nu vooral niet aan moeten beginnen omdat er nog te veel onzekerheden zijn en er sprake is van een hoofdlijnenresultaat. De situatie zal de komende jaren sowieso ook niet veranderen. Verder mag Defensie als daarover met een meerderheid van de centrales overeenstemming is bereikt een nadere pensioenovereenkomst sluiten met de Pensioenkamer, een intentieverklaring voegt in die zin weinig aan toe. Partijen zullen het namelijk eens moeten worden over de aanvullende pensioenovereenkomst en spreker zou het betreuren als zij niet komen tot een hoofdlijnenresultaat omdat voornoemde een splijtzwam blijkt te zijn.

Betreffende de brief van Defensie van 5-2-2024 (SOD/24.0104 + bijlage) meent de heer Kropf dat er nog wat zaken zijn waar partijen bij stil zullen moeten staan.

Bij onderdeel 1 staat dat iets wordt gedaan voor de militair die actief deelnemer is en dat er sectoraal wordt aangevuld. Spreker benadrukt dat het niet om een 'sectorale aanvulling' gaat maar om een deel van de sector. Omdat in het volgende punt eveneens 'deze sectorale aanpassing' staat kunnen er misverstanden ontstaan en het moet duidelijk zijn dat het hier alleen de militairen betreft.

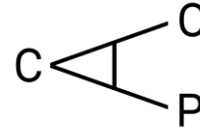
Over punt 5d. (inzet- en oefentoeelages) bemerkt spreker dat de vorige keer niet is besproken dat wat er staat de uitkomst zou moeten zijn. In het eerdere voorstel stond 'de bestaande situatie wordt voortgezet' maar uit het aangepast voorstel begrijpt spreker dat de toelages zullen worden uitgesmeerd over een langere periode. Dit is volgens hem echter niet de bedoeling gelet op de consequenties die dat kan hebben want er zullen averechtse effecten voor medewerkers gaan optreden. De toelages worden in vele opzichten al als te laag gezien en het uitsmeren daarvan ziet spreker als een extra nadeel. De voorzitter zegt te begrijpen hoe de heer Kropf dit stuk heeft gelezen. Hij merkt op dat het door de heer Kropf genoemde uitsmeren van toelages niet zo was bedoeld en anders moet worden gelezen. Defensie zal hiervoor een beter tekstvoorstel formuleren.

pm

Over de meetelwaarde, spaarpremie en premieverdeling (4b.) merkt de heer Kropf op deze punten uitgebreider dan 'voor de volledigheid' terug te willen zien, als aparte bullet. Hij ziet dit namelijk als een principieel punt en verzoekt daarom dit punt apart te benoemen.

De heer Van Hulsen denkt dat de discussie over de eerste opmerking van de heer Kropf simpelweg plat kan worden geslagen door te stellen dat dit gewoon moet gelden voor de *militair*. Aangaande de tweede opmerking van de heer Kropf begrijpt spreker zijn interpretatie. De Pensioenkamer heeft in het algemeen evenwel onderkend dat er in verschillende sectoren sprake kan zijn van (soms sterk) wisselende inkomsten en niet alleen bij Defensie, maar ook bijvoorbeeld bij de politie, brandweer en dergelijke. Er is erkend dat dergelijke schommelingen tot ongewenste effecten kunnen leiden en de Pensioenkamer heeft aangegeven dit niet te willen en dat hiervoor naar een oplossing zal worden gezocht. Het is geen sector-uniek probleem, overigens net zoals bij het reservistenpensioen. De CMHF heeft daar eerder een punt over naar voren gebracht, ten aanzien van reservisten die net niet opgeroepen waren op de peildatum van 1-1-2027 en daardoor geen recht op compensatie hebben. Ook dat is een onderkend probleem dat niet alleen in de sector Defensie speelt. Er is nog geen oplossing in uitgewerkte vorm maar het wordt wel benoemd in het aankomende transitieplan.

De heer Schilperoort merkt over het voorstel voor een sectorale aanvulling voor alle defensiemedewerkers op te hebben gezegd dat dit niet persé nu zou moeten worden geregeld aangezien dit ook kan als er daadwerkelijk wordt gestart met het invaren. Dat is op zijn vroegst pas in 2027 en dan zou bij de AV-onderhandelingen kunnen worden gezien of dit kan worden gefaciliteerd. Voor nu heeft spreker het beeld dat deze afspraak alleen is gemaakt voor de militairen en hij meende dat partijen het hierover eens waren. Aangaande de variabele toelage zegt spreker evenmin ooit te hebben beoogd dat deze uitgesmeerd zouden worden uitbetaald. Het draaide alleen om het pensioengevend inkomen, om schokken in het pensioen te voorkomen. Als dat nu niet goed is geformuleerd moet dit worden aangepast. Spreker is er voorstander van om over een bepaalde periode te middelen om ongewenste effecten te voorkomen. De voorzitter vat de woorden van de heer Schilperoort samen als het middelen van toelagen over een bepaalde rekenperiode om te komen tot een evenwichtige grondslag voor het pensioen en niet de toelage zelf. De heer Schilperoort bevestigt dat dit is wat hij bedoelt.

De heer Kropf denkt dat het heel complex wordt om bij maandaanlevering uit te smeren, zonder de toelagen zelf uit smeren. Hij stelt voor om aan te geven dat partijen erkennen dat dat zal gebeuren op dat moment, dat zij dan tijdig samen bezien of dat ongewenste effecten geeft en dat zij, als er ongewenste effecten zijn, kijken naar hoe deze gemitigeerd of aangepast kunnen worden.

Aangaande de intentie in het kader van het overhevelen van de bevoegdheden roept de heer Kropf op om daar nog even mee te wachten. Spreker ziet hiervoor de noodzaak nu nog niet omdat in 2025 de oude regeling er nog is en hij stelt voor om de pensioenovereenkomst daarom te laten voor wat hij is. Daarmee zou de splijtzwam van tafel zijn en niet in de weg staan aan het bereiken van een hoofdlijnenresultaat. De voorzitter zal dit punt mee terug nemen.

De voorzitter vraagt naar de reacties op de brief van Defensie van gisteren (SOD/24.0114 + bijlage).

De heer Kropf merkt op dat in de brief terecht staat dat partijen het erover eens zijn dat het hier gaat om een belangrijk arbeidsvoorwaardelijk element. Waar wordt gesteld dat Defensie zo snel mogelijk tot een hoofdlijnenresultaat wil komen wil de CCOOP dit vooral ook met de noodzakelijke zorgvuldigheid doen, daarmee niet zeggende dat de werkgever de zorgvuldigheid zelf niet nastreeft. De werkgever deelt verder de mening niet dat alle aangeboden stukken en onderliggende analyses in het SOD behandeld moeten worden. Het gaat echter om *behandelstukken* en partijen kunnen best tot een hoofdlijnenresultaat komen, dat overigens wel nog aan de achterban moet worden voorgelegd. Van harde afspraken is volgens spreker dan ook nog geen sprake bij het behalen van hoofdlijnenresultaat. Wel blijft hij van mening dat de Technische Sessie over de techniek gaat en besluiten in principe in een SOD moeten worden genomen, eventueel na voorbereiding in een WG. Het kan niet zo zijn dat een ter behandeling geagendeerd stuk niet wordt behandeld omdat het al is besproken in een TS. Het is evenwel niet zo dat de CCOOP alle analyses opnieuw zou willen behandelen. Wel moet het mogelijk zijn, als aan de hand van een uitkomst terug wordt gekeken in een analyse, om eventuele vragen daarover in het formele overleg te bespreken.

Kijkend naar de reacties op de vragen van de CCOOP, wil de heer Kropf een aantal punten belichten. Er wordt door de werkgever gezegd dat wordt ingegaan 'op de resterende vragen' hetgeen suggereert dat dit de laatste vragen zijn. Spreker wil echter niet uitsluiten dat er nog aanvullende vragen zullen volgen. De voorzitter antwoordt dat wordt bedoeld 'de op dat moment resterende vragen.'

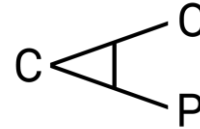
De heer Kropf wijst op pagina 2 onderaan en hij denkt dat hier sprake is van een verschil van inzicht. De CCOOP had aangegeven de toezegging te willen krijgen dat binnen de sectorale aanpassingen ook voor militairen en burgers andere afspraken gemaakt kunnen worden. Nu zegt de voorzitter dit wel toe maar het gaat erom een toezegging van de Pensioenkamer te verkrijgen. Dat moet nog worden zeker gesteld, de Pensioenkamer zal moeten aangeven dat een onderscheid tussen burgers en militairen ook binnen sectorale aanpassingen past.

Aangaande punt 5.2 op pagina 3 staat 'collectieve incidentele beloningen blijven daarmee pensioengevend zoals dat nu ook geldt in de militaire pensioenregeling.' Hieruit begrijpt de heer Kropf dat een eenmalige uitkering uit een cao-akkoord alleen maar 100% pensioengevend kan worden uitgekeerd. Hij wil weten of dit juist is en of dat betekent dat een netto uitkering niet meer aan werkend personeel kan worden toegekend aangezien dat een andere regeling is. Er is ook een nieuwe vraag: er is afgesproken dat een aantal zaken niet pensioengevend is en een aanzienlijk aantal zaken voor 50%. De heer Kropf wil weten of in de toekomst een nieuwe toelage, welke variatie dan ook, na de ingangsdatum per definitie 100% pensioengevend moet zijn. Volgens hem is dat eigenlijk wat er staat als hij de intenties leest.

Over 5.3 vraagt spreker zich af of de BWW-discussie in een uitwerking gaat en of deze wel of niet met de Pensioenkamer moet worden besproken. Wat hem betreft is een BWW op het moment dat er geen WW is namelijk een uitkering die bijzonder is, maar die voor de rest hetzelfde is als de WW. Hij zou het wel fijn vinden als de werkgever aangeeft dat deze ongewijzigd zou moeten blijven, daarmee doelend op de effecten.

Over de op pagina 4 genoemde 'slecht weer-scenario's en de passage: "Bij lage dekkinggraden wordt in de jaren na transitie een extra premie betaald en wordt een gedeelte van de toekomstige spaarpremie niet in het persoonlijke

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

pensioenvermogen gestort. Deze extra premies zijn niet gerelateerd aan het reeds opgebouwde pensioen.” De heer Kropf meent dat deze passage op zich klopt, maar er wordt hier wel voorbijgegaan aan het feit dat indien de potjes op het moment van overgang onvoldoende zijn om de vereiste dempingen te realiseren in het geval van korten, deze mensen wel degelijk een opslag betalen voor iets dat voor die datum niet had kunnen worden gekort. Dit is wat spreker de vorige keer aan de orde heeft gesteld. Verder heeft de CCOOP in algemene zin aangegeven dat het over deelnemers, slapers en gepensioneerden gaat. Onderaan de alinea staat ten aanzien van de solidariteitsreserve dat het opvangen van kortingen geldt voor zowel de (voorheen) begrotingsgefinancierde als kapitaalgedekte pensioenaanspraken. Dat is precies de crux want voor die begrotingsgedekte aanspraken hadden de mensen niet hoeven storten omdat deze niet konden worden gekort.

Ten aanzien van de reactie van Defensie op pagina 5 met betrekking tot de discussie over de bevoegdheden heeft de heer Kropf zijn mening al gegeven. Partijen kunnen zich nu een hoop discussies besparen door de tijd die er de komende jaren nog beschikbaar is hiervoor te benutten. Het gaat nu immers om een hoofdlijnenresultaat en daar hoort de bevoegdheidendiscussie volgens spreker nu niet bij. Defensie zegt dat de bevoegdheid van de minister opgenomen in artikel 8 van de KMP ‘met het voorgaande niet wordt overgeheveld.’ En als dan wordt gezegd ‘dat de Pensioenkamer bepaalt in de toekomst’ ziet spreker dat als een andere werkgeversparticipatie waar het SOD slechts deel van uitmaakt. De minister van Defensie is bij de huidige stand van de wetgeving verantwoordelijk voor de militaire pensioenen.

De CCOOP heeft verder wat moeite met de duiding van deelnemers, gepensioneerden en slapers (7.2). Initieel heeft Defensie gezegd met de hoofdlijnen aan de slag te gaan. Tegelijk wordt er aangegeven dat er dingen zijn die te maken hebben met de kleuren van blokken. De CCOOP vindt het lastig om straks aan grote groepen mensen te vertellen dat dit allemaal nog wordt uitgewerkt en hen vragen een blanco cheque te tekenen met het vooruitzicht dat het vast allemaal wel goed gaat komen. Spreker wil goed bij de blokken kijken of deze nou wel of niet gelden voor slapers, deelnemers, gepensioneerden. De koptekst suggereert dat de tekst ook geldt voor oud-militairen en dat zijn wat spreker betreft slapers maar ook degenen die vanaf 2001 op basis van de 7.6-discussie zijn overgeheveld aangezien zij eveneens oud-militairen zijn. Ook hierover moet duidelijkheid door de werkgever worden verschaft. Voordat de CCOOP met het resultaat naar de stemmers gaat moet helder zijn voor welke groepen of combinaties van groepen het hoofdlijnenresultaat geldt: deelnemers, gepensioneerden, slapers. Het makkelijkste voorbeeld in dit verband is de compensatie of tegemoetkoming voor het wegvallen van de niet-kortenbepaling; daarvan moet worden aangegeven voor welke groep dit geldt. Hiervoor is Defensie niet afhankelijk van de Pensioenkamer omdat dit iets is wat voor de transitie gebeurt.

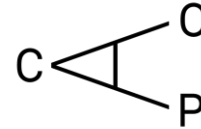
Het antwoord op het punt inzake de transitiedoelen is duidelijk maar staat volgens de heer Kropf haaks op wat daarover is afgesproken. Er zou een aanpassing komen en het antwoord is nu dat er geen reden wordt gezien om met een nieuw voorstel te komen.

Spreker citeert verder uit 7.5 bijlage K: ‘Hierin zal worden opgenomen dat voor militairen wordt aangesloten bij de werkwijze voor de brede ABP-regeling, maar dat de invulling daarvan wordt toegespitst op de specifieke situatie van militairen door het hanteren van een andere staffel.’ Er was echter toegezegd dat de andere staffel in het stuk zou komen zodat zichtbaar is wat er dan anders is. Deze moet er gewoon in worden opgenomen zoals is afgesproken.

Over 8.1 Compensatie UGM-ers en overige groepen blijft de CCOOP erbij dat het daar genoemde aspect wel in de weg staat aan een resultaat op hoofdlijnen. Het is nogal een verschil of iedereen die rechten had voor 1-6-2001 de compensatie krijgt (los van de hoogte), of dat deze alleen voor deelnemers geldt.

Verder is spreker verbaasd over het antwoord over het AOW-hiaat (8.2) aangezien dit niets te maken heeft met welk pensioenreglement wordt afgesproken. Mensen krijgen de aanspraak die ze hadden gehad als ze op dat moment de pensioengerechtigde leeftijd al bereikt hadden. Zoals het er nu staat wordt grote onduidelijkheid geschapen voor degenen die in de toekomst voor de tegemoetkoming in aanmerking denken te komen. Spreker oppert om gewoon aan te geven dat de wijze waarop het pensioen dat betrokkene zou halen op de pensioengerechtigde leeftijd wellicht verandert maar dat niets verandert aan de tegemoetkoming voor het AOW-hiaat.

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

Het laatste punt betreft de pensioenen, waarbij de heer Kropf het niet eens is met de reactie die Defensie geeft. Hij heeft navraag gedaan en wijst erop dat het om twee gescheiden zaken gaat. Defensie stelt dat bij het kapitaalgedekt maken van de begrotingsgefinancierde pensioenen, deze pensioenen niet worden gewijzigd (ook de NKB blijft in stand). Dit is onjuist aangezien anders de 7.6-discussie niet zou bestaan. De NKB vervalt omdat er een inkoop wordt gedaan bij het ABP en in de huidige regeling zou men in principe bezwaar kunnen maken. Defensie stelt rekening te houden met artikel 150 van de Pensioenwet maar dat gaat over het invaren. Na het invaren heeft Defensie gelijk maar het kapitaalgedekt maken moet gebeuren vóór het invaren want anders kan er geen kapitaal invaren. Ook als er een tegemoetkoming komt zouden de belanghebbenden nog steeds individueel bezwaar kunnen maken omdat dit pas vanaf de *nieuwe* regeling is uitgesloten.

De voorzitter schorst de vergadering om Defensie de gelegenheid te bieden om de vragen die zijn gesteld te beantwoorden.

* SCHORSING 10.45 – 13.30 UUR *

De voorzitter heropent de vergadering, dankt eenieder voor het geduld tijdens de schorsing en deelt mee dat de vragen van de centrales zullen worden beantwoord. Er wordt gestart met een reactie op de punten van de CCOOP en daarna op die van de CMHF.

Ten aanzien van het punt 5.1 in de brief van de CCOOP van 5-2-2024 en wat daarover vandaag nog is gezegd, betreffende het formaliseren van de mogelijkheid om voor de sectorale aanvullingen onderscheid te kunnen maken tussen militairen en burgers, geeft de voorzitter aan dat de toezegging die door Defensie in haar brief is gedaan gebaseerd is op het hoofdlijnenresultaat van de Pensioenkamer. Daarin staat namelijk dat “de gekozen sectorale aanvulling door cao-partijen wordt overeengekomen en vastgelegd in betreffende cao/rechtspositie”. Dat biedt de werkgever de mogelijkheid om onderscheid te maken tussen burgers en militairen. Op verzoek van de werkgever is voorgaande tevens mondeling vanuit de Pensioenkamer bevestigd.

Ten aanzien van punt 5.2 met betrekking tot de sectorale afspraken over het pensioengevend inkomen is in de intentieverklaring vastgelegd dat het SOD bij nieuwe wijzigingen als gevolg van de bijzondere positie verzoeken kan doen die positief tegemoet worden getreden. Als er dus een nieuwe toelage komt die 50% pensioengevend moet zijn, dan kan dat worden geregeld.

Ten aanzien van het punt 5.3 met betrekking tot de betaling risicopremie PP- bij uitkering BWW zoals nu wordt gedaan, geeft de voorzitter aan dat dat straks ook het geval zal zijn.

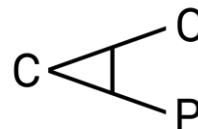
Ten aanzien van punt 5.4 wordt door de CCOOP in haar brief aangegeven dat actieve militairen met begrotingsgefinancierde aanspraken in een slecht weer-scenario met extra premies bijdragen aan een tekort. Hierop is door de werkgever in haar brief reeds een antwoord voorzien, met een uitwerking in de bijlage. Kort gezegd is het niet zo dat de premie wordt gebruikt om tekorten te dichten. De premie ziet niet op het begrotingsgefinancierde pensioen; het merendeel is bedoeld voor compensatie voor de afschaffing van de doorsneesystematiek en een klein deel voor het vullen van de solidariteitsreserve voor toekomstige tekorten, d.w.z. tekorten die ontstaan na transitie. Voor zover de CCOOP van mening is dat hiermee toch wordt bijgedragen aan tekorten, wil de voorzitter erop wijzen dat in de huidige regeling een premieopslag geldt als de dekkingsgraad lager is dan 110%.

Ten aanzien van punt 6.1 betreffende de pensioenovereenkomst hecht de voorzitter eraan om de intentieverklaring nu te omarmen en niet vooruit te schuiven. Kijkend naar de afspraken die er liggen, concludeert spreker dat de zeggenschap van de sector Defensie niet afneemt en op punten zelfs toeneemt. Hij brengt daarbij in herinnering dat in de WG PA van 28-11-2023 is geanalyseerd hoe de afspraken zoals in de intentieverklaring zijn opgesteld in de praktijk uitwerken:

- 1) Behoud van de huidige uitzonderingen die gelden voor militairen is mogelijk, bij voorgestelde wijzigingen is immers instemming van het SOD benodigd;
- 2) Bij nieuwe wijzigingen als gevolg van de bijzondere positie kan het SOD verzoeken doen, die positief tegemoet zullen worden getreden;

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

- 3) Bij een versoering van de brede ABP-regeling kan het SOD besluiten tot sectorale aanvullingen om de regeling op hetzelfde peil te houden;
- 4) Bij een verbetering van de brede ABP-regeling geldt deze ook voor militairen als er sprake is van een generiek karakter. Indien de verbetering niet voor militairen zou moeten gelden op grond van de bijzondere positie, kan het SOD weer een verzoek doen conform bovenstaand punt 2.

Ten aanzien van punt 7.2 zijnde de opmerkingen en verzoeken van de CCOOP rondom de duiding van de groepen deelnemers, geeft de voorzitter aan dat er wat de werkgever betreft geen onduidelijkheid is waar het in de stukken gaat over deelnemers, gepensioneerden of slapers, of een combinatie van deze groepen. Alle afspraken die zien op nieuwe pensioenopbouw zijn van toepassing op deelnemers die pensioen opbouwen in de huidige pensioenregeling. Alle afspraken die worden gemaakt over het invaren gelden voor alle deelnemers, te weten: deelnemers, gewezen deelnemers, gepensioneerden, partners en gewezen partners, en nabestaanden. Specifiek voor de tegemoetkoming voor de niet-kortenbepaling geldt dat deze ook geldt voor iedereen met een begrotingsgefinancierd pensioen, dus wederom: deelnemers, gewezen deelnemers, gepensioneerden, partners en gewezen partners, en nabestaanden. Zoals aangegeven in het voorstel van de werkgever geldt de tegemoetkoming voor de niet-kortenbepaling daarnaast ook voor oud-militairen die behoren tot de 7.6-groep. De voorzitter zorgt ervoor dat voornoemde duidelijk zijn beslag krijgt in het hoofdlijnenresultaat.

Ten aanzien van punt 7.5 betreffende de bijlage K-staffel is de methodiek voor het invaren van de bijlage K-aanspraken meermalen in de technische sessie besproken. De methodiek houdt in dat de hoogte van in te varen bijlage K-aanspraken op basis van gemiddelden wordt bepaald. Die gemiddelden zijn afhankelijk van de diensttijd vóór 1995 en worden opgenomen in een staffel. De gemiddelden worden kostenneutraal vastgesteld, met als uitgangspunt dat niemand er gemiddeld genomen meer dan 2% op achteruitgaat. Deze aanspraak is gelijk aan de aanpak die wordt gevolgd voor burgers. Er is eerder in de TS een staffel voor militairen gedeeld en deze wordt momenteel geupdatet, omdat de transitiedatum in de tussentijd is gewijzigd van 1-1-2026 naar 1-1-2027. De werkgever meent dat een hoofdlijnenresultaat te vormen is zonder de exacte getallen in de staffel te kennen, omdat de methodiek helder is en het doel gelijk (voor burgers en militairen).

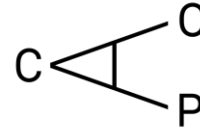
Ten aanzien van punt 8.1 met betrekking tot de compensatie UGM'ers en overige groepen is het uitgangspunt aldus de voorzitter om specialis op de generalis aan te passen, hetgeen inhoudt dat de algemene regeling gemaakt wordt waarin duidelijk gemaakt is waar deze op doelt en sommige bijzonderheden daarna daarop aangepast moeten worden. Zijn standpunt blijft om eerst het hoofdlijnenresultaat te realiseren en de bijzonderheden daarna op ordentelijke wijze te adresseren. ABP kijkt ernaar –de voorzitter wijst op de opmerkingen hierover in de brief- en de bijzonderheden zijn onderkend.

pm Ten aanzien van het AOW-hiaat (punt 8.2) wil de voorzitter helder aangeven dat Defensie een regeling heeft voor problemen van het AOW-hiaat. Spreker benadrukt dat het met de regeling beoogde resultaat niet verandert, wel moet er met de uitvoerder worden gezien hoe de regeling na het invaren in technische zin kan worden uitgevoerd. De voorzitter zal in gesprek gaan met het ABP en informeert de centrales zodra hier duidelijkheid over bestaat.

Ten aanzien van punt 9.1 inzake de individuele instemming, geeft de voorzitter aan dat voor het omzetten van begrotingsgefinancierd naar kapitaalgedekt volgens de werkgever geen individuele instemming vereist is omdat er geen wijziging in de pensioenaanspraak plaatsvindt. Indien de CCOOP ervan uitgaat dat dit pensioen door het financieren van het begrotingsgefinancierde pensioen wordt overgezet naar de ABP-regeling zoals deze geldt voor burgers –parallel aan wat er voor de 7.6-groep is gebeurd- meldt de voorzitter dat dat niet het geval is. De pensioenen blijven onderdeel van de militaire regeling en de niet-kortenbepaling blijft dan ook van kracht. De niet-kortenbepaling verdwijnt pas bij het invaren en voor invaren is geen individuele instemming nodig omdat dat is bepaald in de artikelen 150 l. en m. van de Pensioenwet.

Tot slot komt de voorzitter terug op de opmerking over 5 d. Spreker vindt het begrijpelijk dat het punt wordt opgebracht maar er wordt niet bedoeld om toelages uit te smeren over een langere periode, maar om over een langere periode te kijken naar de toelages die iemand gekregen heeft en deze vervolgens te middelen om te voorkomen dat de één spekkoper is en de ander verliezer. Het zou ook vreemd zijn wanneer de werkgever de toelagensystematiek ter discussie zou stellen wanneer partijen met elkaar over pensioenen praten. Wat de

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

voorzitter betreft kan er een afspraak worden gemaakt dat er bij overgang naar de maand-aanlevering een oplossing voor de volatiliteit in het nabestaandenpensioen wordt besproken.

De voorzitter vervolgt met de reactie op de punten van de CMHF.

Naar aanleiding van de opmerking over artikel 8 van de Kaderwet militaire pensioenen zegt de voorzitter evenzo te hechten aan de wettelijke borging die daarin is opgenomen. Het is daarom ook zijn standpunt dat artikel 8 behouden blijft of op een alternatieve wijze wordt geborgd in de wet.

Naar aanleiding van de opmerking over de tegemoetkoming voor het vervallen van de niet-kortenbepaling vindt de voorzitter het niet goed uitlegbaar dat deze dekkingsgraad afhankelijk zou zijn. De kans op een verlaging, of althans op een minder goed resultaat, is immers direct afhankelijk van de dekkingsgraad. Spreker hamert hierop omdat dit aan alle groepen goed uit te leggen moet zijn.

De voorzitter meent alle vragen te hebben beantwoord en vraagt de reacties van de centrales.

De heer Van Hulsen heeft alvast een opmerking over daar waar de voorzitter het had over 'tot 1995'. Dit moet zijn 'tot en met 1995' of 'tot 1996'. Daarnaast meent hij oprecht dat de discussie over het middelen eerder afgerond is dan het moment waarop zal worden ingevaren. Wat spreker betreft moet er zo snel mogelijk duidelijkheid aan betrokkenen worden geboden.

De heer Schilperoort heeft een reactie op hetzelfde punt, want hij was in de vorige vergadering wat stellig over het maken van afspraken daaromtrent. Hij heeft geen moeite met een minder stellige formulering als de afspraak gemaakt kan worden dat er naar een oplossing gekeken wordt zodra de maand-aanlevering er is. Spreker heeft namelijk wel moeite met de schommelingen, deze vindt hij ongewenst.

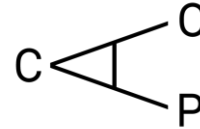
De heer Van Woensel zegt in reactie op hetgeen de voorzitter aangaf dat de CMHF het juist niet goed uitlegbaar vindt om de tegemoetkoming dekkingsgraad afhankelijk te maken, wetende dat de horizon erg beperkt is en onduidelijk is wat er nog zal gebeuren. Het is in de pensioenregeling wel vaker gebeurd dat achteraf geconcludeerd moet worden dat afspraken die eerder gemaakt zijn niet zo hebben uitgepakt als gedacht en er meer voor betaald is; daar zijn zelfs rechtszaken over geweest. Nu geldt andersom dat er misschien niet zozeer extra voor betaald moet worden maar dat er ook niets voor verkregen wordt en de pensioenen straks misschien toch verlaagd worden. De CMHF blijft dan ook bij haar standpunt. Spreker wil best naar een systematiek van de 1% meebewegen, maar kan echt niet meegaan in een gehanteerde korting die afhankelijk is van de dekkingsgraad. Naast de technische kant is dit voor de CMHF-achterban een enorm emotioneel punt en hij is overtuigd dat er tot rechtszaken aan toe reactie zal komen zodra hier afspraken over worden gemaakt. Spreker wil bij zijn achterban niet met een regeling komen waarbij men geen tegemoetkoming krijgt omdat de dekkingsgraad bij invaren toevallig heel goed is en heeft daar bovendien ook geen mandaat voor.

Ten aanzien van de intentieverklaring is het enige dat de CMHF gevraagd heeft om duidelijk op te nemen dat artikel 8 van de Kaderwet of een anderszins wettelijke borging behouden blijft. Dat is tot nu toe niet gelukt, maar als dat wel het geval zou zijn kan de CMHF met de intentieverklaring instemmen.

Het laatste punt dat de heer Van Woensel aan de orde wil stellen en dat volgens hem nog onvoldoende besproken is, is het punt betreffende de reservisten. Hij hoort graag nog van de voorzitter op welke wijze hij dat zou willen opnemen. De Pensioenkamer heeft een stem wat de mensen in de burgerregeling betreft. In het geval ze daar niet uitkomen, of er iets uitkomt waarvan partijen vinden dat het voor de reservisten niet afdoende is, dan hebben partijen volgens spreker nog altijd een verantwoordelijkheid om een zorgvuldige oplossing te bedenken. Die intentie zou hij eveneens graag willen vastleggen.

De heer Kropf heeft een aantal dingen gehoord waar hij blij van wordt, zoals over het AOW-hiaat. Het gaat hem niet om de techniek maar om de toezeggingen die aan de mensen zijn gedaan dus is hij blij dat daarover een gedeeld standpunt bestaat. Spreker wil tegelijkertijd ook een aantal opmerkingen delen. Zo heeft hij wat moeite met het antwoord van de werkgever bij 5.2 waarbij werd verwezen naar de intentieverklaring. Er is wat de heer Kropf betreft nog niet over de intentieverklaring gesproken, dus dat zal zo direct dan nog moeten gebeuren. Hij is het eens met

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

andere bewoordingen zoals de heer Van Woensel opperde. Hij hoeft niet iets beters dan nu, want hij is tevreden met wat er was, dus als er in de intentieverklaring komt te staan dat de sector Defensie houdt wat ze had, dan vindt hij het uitstekend. In alle andere gevallen moet er serieus over de intentieverklaring gesproken worden aangezien dat nog niet is gedaan met uitzondering van één intentie, namelijk dat wat beoogd wordt met de toelagenspreiding, maar daar komt hij later nog op terug.

Ten aanzien van 5.4 vindt de heer Kropf het weliswaar begrijpelijk dat de voorzitter stelt dat ook in het oude systeem bij een eventuele opslag door de deelnemers werd meebetaald. Dit vond hij op zich altijd al raar omdat zij uiteindelijk voor het deel van voor 1-6-2001 geen deel uitmaakten van de begroting dus zouden ze aan de fluctuatie niet mee hoeven betalen. Het gaat er nu echter om dat er iets verandert. Als zij moeten bijbetalen aan een solidariteitspot, bijvoorbeeld als er €20.000 pensioenaanspraak is waarvan de helft is opgebouwd in het verleden, dan betalen ze mee om te dempen waar ze in het verleden maar voor de helft gedempt zouden zijn geweest. Dat vindt hij nog steeds lastig: het is een premie voor de toekomst maar er zit iets in dat ze in het verleden niet hoefden af te dekken (of in ieder geval een deel daarvan).

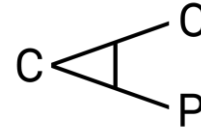
Het volgende punt waar de voorzitter op reageerde was 6.1 en 6.2. Hier heeft spreker het zojuist al enigszins over gehad. De voorzitter beschouwt de intentieverklaring als een verbetering, maar het blijft straks bij goede bedoelingen en positieve grondhoudingen en dat is voor de heer Kropf echt een brug te ver. Intenties zijn mooi, maar wat er staat gaat verder want er wordt blijkbaar een voorschot genomen. Spreker heeft een aantal keer gelezen dat een en ander in een pensioenovereenkomst zou worden ingebracht, maar een pensioenovereenkomst is alleen mogelijk als de werkgever drie van de vier centrales aan haar zijde heeft.

Met betrekking tot het volgende punt 7.2 is de heer Kropf in ieder geval blij met de expliciete uitspraak –los van waar partijen uiteindelijk op uitkomen– dat de niet-kortenbepaling ook van toepassing is voor degenen die in het verleden met 7.6 te maken hebben gehad, want met name bij dit punt is het van belang dat goed gemarkeerd wordt welke groep het betreft.

Ten aanzien van het antwoord bij 7.5 heeft de heer Kropf twee aanmerkingen. Ten eerste kan hij het weliswaar eens zijn dat dezelfde systematiek wordt gehanteerd, maar wat hij niet kan beoordelen is welke staffels er worden gehanteerd en wat de effecten ervan zijn. De termen ‘kostenneutraal’ en ‘gemiddeld’ liggen wat hem betreft gevoelig en hij refereert aan een vergelijkbare reparatieslag in het kader van de WUL, waarbij niemand erop achteruit zou gaan. Als er wordt gezegd dat er *gemiddeld* niemand meer dan 2% op achteruitgaat, kunnen er gigantische uitschieters zijn. Hij wil daarom weten over welke staffels het gaat en wat nu de verschillen zijn. Als ook militairen niet meer dan 2% gemiddeld uitschieten en het is kostenneutraal, dan kan het voor de achterban nog wel eens een heel ander effect hebben dan op de reguliere regeling. De methodiek kan best goed zijn, maar met hele andere staffels wil spreker inzicht hebben in de effecten. Hij vindt het lastig om zomaar te denken dat het wel goed gaat komen.

Ten aanzien van 8.1 is de heer Kropf blij dat de werkgever beaamt dat het alleen om een aanpassing van de werkwijze gaat en niet om een aanpassing van het beoogde doel.

Met betrekking tot punt 9.1 is het voor spreker helder dat er geen overeenstemming zal ontstaan. Graag wil hij gemarkeerd hebben dat hij van mening is dat men op het zgn. eerste deel recht heeft om individueel bezwaar te maken omdat er iets met het pensioen gebeurt. Het individuele bezwaarrecht is uitsluitend voor het tweede deel ervan af gehaald. Als leden zich melden die vragen hebben, zal hij dus zeker niet zeggen dat er geen individueel bezwaarrecht bestaat. Dit brengt de heer Kropf bij de eerdere brief van de werkgever, waar hij een ander beeld bij heeft dan zijn collega's. Afgaand op wat hij tot nu toe gehoord heeft wordt er eigenlijk gezegd: “We gaan dat oplossen”. Te zijner tijd zou spreker willen bezien wat de effecten zijn en deze “*zo nodig* oplossen”. Er wordt nu namelijk wel een aanname gedaan maar het is om te beginnen niet bekend wat de effecten op dat moment zullen zijn. Bovendien is het daadwerkelijk uitsmeren van de toelagen de enige mogelijkheid die overblijft om het op te lossen als dat niet kan door een afspraak te maken om te kijken naar een langere periode voor de aanspraak, en dat is iets wat de heer Kropf zeker niet wil. Hij zou graag opschrijven dat er in de toekomst serieus en tijdig gekeken wordt naar wat de effecten zijn en dat partijen op dat moment bezien of zij het kunnen en zullen gaan oplossen.

De slotconclusie van de heer Kropf is dat als de werkgever een intentieverklaring wil, partijen daar nog uitgebreid over moeten spreken; dat is nog niet gedaan. Hij kan nog niet stemmen over hetgeen nu voorligt en verwacht een totaalpakket dat bestudeerd kan worden en waar de CCOOP wel of niet mee kan instemmen. Dat zou dan een tekstdocument moeten zijn –een hoofdlijnenresultaat- dat op basis van alle discussies en gesprekken die gevoerd zijn wordt voorgelegd en niet iets in tabelvorm met allerlei kleurtjes. Wat hem betreft is dat zoals gezegd zonder intentieverklaring, maar als er toch een intentieverklaring in komt verwacht hij dat daarin staat dat behouden wordt wat er nu is totdat er in de toekomst iets anders afgesproken wordt.

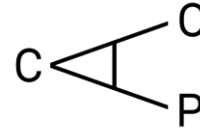
De heer Schilperoort wil op één punt van wat de heer Kropf zei iets tegenwerpen. In artikel 8 wordt volgens spreker niet bepaald dat er een absolute meerderheid van de centrales moet zijn. Er staat “in overeenstemming met de meerderheid van de centrales”, hoewel hij snapt dat de heer Kropf hier de nadruk op legt. Volgens spreker geldt echter het BGOD, waarbij er besluitvorming bij meerderheid is bij drie van de vier centrales, maar ook als het twee om twee is. De afweging dient dan wel gemaakt te worden of er voldoende draagvlak is om het besluit alsnog uit te voeren, maar hij hecht eraan om hier toch op te wijzen. Het laatste punt dat de heer Kropf maakte kan spreker wel onderschrijven: er moet nog een echte tekst komen waarvan gezegd kan worden dat dat het hoofdlijnenresultaat is. Dat neemt niet weg dat volgens spreker vastgesteld kan worden dat partijen dit, met alles wat er vandaag gedeeld en besproken is, bereikt hebben. Er zal nog een slag gemaakt moeten worden om de tekst te maken en te kijken of deze compleet is, maar er hoeft wat de heer Schilperoort betreft niet gewacht te worden totdat de tekst er is om te concluderen hoe het hoofdlijnenresultaat eruitziet. Er is nog meer te doen, zoals een transitieplan maken en uiteindelijk moet er een onderhandelaarsresultaat komen dat kan worden voorgelegd aan de achterban.

De heer Kropf zegt in reactie op hetgeen de heer Schilperoort inbracht dat de Kaderwet militaire pensioenen spreekt van een meerderheid; er staat nergens dat een besluit bij een staken van de stemmen genomen mag worden. Het BGOD lijkt spreker daarnaast van mindere zwaarte dan een Kaderwet militaire pensioenen. Wat betreft het hoofdlijnenresultaat heeft spreker geen idee wat nu het laatste stuk is. Hij heeft een nota, daar zijn opmerkingen bij, hij heeft zelf opmerkingen toegevoegd, er zijn wijzigingen gedaan, het is een tabelvorm die totaal onleesbaar is. Een hoofdlijnenresultaat is een stuk tekst waar al deze zaken goed in verwoord zijn. Bovendien zijn partijen het nog niet over alles eens, er zijn punten waarover nog meningsverschillen bestaan. Daarnaast ziet de heer Kropf het hoofdlijnenresultaat in samenhang met de intentieverklaring waarover nog gesproken moet worden. Of, zoals hij eerder zei, moet er een hoofdlijnenresultaat worden gevormd en pas later naar een intentieverklaring worden gekeken. Als er nu wel een intentieverklaring komt, wil hij de gedeelten waarin op dit moment ook een intentie wordt uitgesproken uit de hoofdtekst halen en in de intentieverklaring onderbrengen (bijvoorbeeld dat ‘sociale partners de intentie hebben om’, gevolgd door iets over het invaliditeitspensioen). Het lijkt hem geen goed idee om intenties in een hoofdlijnenresultaat te hebben staan als er daarnaast een intentieverklaring is.

De heer Van Hulsen meent dat de intentieverklaring aan de start van een traject is bedacht, met een bepaald doel. Als hij nu alles beschouwt waarover gesproken is en waarover overeenstemming bereikt is, wat de Pensioenkamer uit de intentieverklaring overgenomen heeft etcetera, zit hij oprecht met de vraag of de poging die toen ondernomen werd zichzelf in de loop der tijd niet overbodig gemaakt heeft. Spreker heeft niet meer de behoefte om nog uitgebreid stil te staan bij de intentieverklaring. Er is wellicht één element waar hij zelf minder, maar in ieder geval één van zijn collega's wel aan hecht en dat is dat er helemaal aan het eind van de intentieverklaring stond dat de afspraken die erin verwoord waren zouden neerduwelen in de pensioenovereenkomst. Als de intentieverklaring niet meer wordt besproken, dan is er een risico dat dit wegdwarrelt. Dat is niet de bedoeling, maar het is wat hem betreft voldoende als vandaag bevestigd wordt dat de betreffende passage nog als een paal boven water staat.

Inzake het document zelf vindt de heer Van Hulsen het ook ingewikkeld om iets voor zich te zien waar alle verschillende elementen hun plek in vinden. Er zijn overal delen uit stukken gehaald, er is over dingen gesproken, er zijn dingen vastgelegd, weer ergens ander over gesproken, dingen teruggehaald enzovoort. In die zin zou het goed zijn als partijen uiteindelijk landen in één document, een zogenaamd ‘AV-akkoord pensioenen’. De voorzitter vraagt of de heer Van Hulsen zich daarmee aansluit bij het standpunt van de heer Kropf of van de heer Schilperoort, waarop de heer Van Hulsen antwoordt dat hij zich aansluit bij het standpunt van de heer Schilperoort. Wat spreker betreft hebben partijen over de verschillende onderdelen die besproken zijn afspraken met elkaar gemaakt. Dat deze nog moeten worden opgeschreven is helder, maar hij gaat niet zo ver om te zeggen dat er nu niets is totdat het uitgeschreven stuk er is, daarover gesproken is en er nog eens de zegen aan gegeven is. De voorzitter begrijpt wat

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

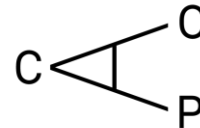
de heer Van Hulsen zegt en meldt dat er intussen al druk geschreven is, zoals tijdens de vorige vergadering werd verzocht. Spreker verwacht dat het stuk in de loop van de dag klaar zal zijn, waarin vervolgens nog wordt verwerkt wat vandaag besproken is. Hij hoopt ergens vandaag of morgen een hapklaar en leesbaar document te kunnen aanbieden.

De heer Van Hulsen had nog één opmerking, over de bijlage K. Volgens hem is in de voorbereiding voor vandaag gesproken over een invulling voor het militaire cohort, waar een systematiek in is gekozen die van een aantal aannames uitgaat. Bij één van die aannames is intussen wat verschoven, want 1-1-2026 is inmiddels 1-1-2027 geworden. Het is wat spreker betreft evident dat er een nieuwe bijlage K gemaakt moet worden die geupdatet is naar de nieuwe situatie, maar hij heeft nu voldoende aan de woorden die de voorzitter heeft uitgesproken dat de systematiek van de 1-1-2026-variant met dezelfde randvoorwaarden wordt toegepast op de 1-1-2027-variant. Hij heeft niet de vrees dat er dan plotseling een geheel andere bijlage ontstaat en sommige mensen op bijvoorbeeld -5% terechtkomen. Dat was ook niet het geval in de 1-1-2026-variant, waar sommigen net iets in de min zaten en anderen op 1,5% of 1,95%; het uitgangspunt is wat hem betreft helder. Spreker heeft wel behoefte aan een nieuwe staffel, die zeker ook gediensstig kan zijn voor de toekomstige communicatie. Hij heeft echter vertrouwen in het vastzetten van de uitgangspunten en de formule om te berekenen, dus is een compleet uitgewerkte nieuwe staffel voor dit moment niet direct noodzakelijk. Overigens heeft hij ten behoeve van de toekomstige communicatie wel behoefte om een nieuwe tabel met kleurtjes te ontvangen over het NP-, voor burgers en militairen.

De heer Van Woensel kan zich erin vinden dat er uiteindelijk een tekstdocument moet komen waar de gemaakte afspraken duidelijk in verwoord zijn. Hij heeft er ook geen probleem mee als de intentieverklaring daarmee komt te vervallen, maar hij wil het element waar het de CMHF om gaat, en waarvan de bewoording wat de CMHF betreft nog niet krachtig genoeg is, dan wel in het hoofdlijnenresultaat laten landen. Voor de CMHF ligt de bewoording uiterst gevoelig en spreker hecht er dan ook aan dat de juiste bewoording gekozen wordt. De heer Weusthuis heeft hiertoe in de TS al een voorstel gedaan en heeft meermalen aangegeven wat er voor de CMHF in die zin benodigd is. Als er ruimte voor is wil de heer Van Woensel er ook best nog wel een keer een opzet voor maken. Over het algemeen maakt de letterlijke bewoording in het uiteindelijke stuk hem niet zo veel meer uit, met uitzondering van voornoemde (de bewoording met betrekking tot artikel 8). De tabeloverzichten zouden eventueel ook in de bijlagen kunnen worden opgenomen, omdat deze goed aangeven waar partijen op inhoud toe gekomen zijn.

De heer Kropf wil weten op welk element de heer Van Hulsen zojuist doelde. Als de heer Van Hulsen namelijk bedoelde dat bevoegdheden elders belegd worden en dat dat in de pensioenovereenkomst komt te staan, is dezelfde discussie nog steeds te voeren. Het is voor de heer Van Hulsen op zijn beurt onduidelijk op welke discussie de heer Kropf nu doelt. Spreker licht toe dat partijen hun best hebben gedaan om, gebaseerd op de kritiek van de CMHF van destijds, een tekst te verzinnen die comfort gaf. Eén van de elementen die toen heel nadrukkelijk aan de orde waren was dat er meer hardheid gewenst was dan alleen maar intenties. Er was behoefte om met elkaar af te spreken dat wat in het resultaat staat ook in de pensioenovereenkomst zal landen. De bedoelde laatste passage is toen toegevoegd en de heer Van Hulsen is bang dat deze wegloopt als de intentieverklaring niet meer besproken wordt. De hardheid is destijds gezocht en spreker ziet dan ook graag dat partijen deze hardheid nu omarmen. De voorzitter verifieert of de heer Van Hulsen bedoelt dat wat er in staat moet landen in de pensioenovereenkomst, waarop de heer Van Hulsen bevestigend antwoordt.

De heer Kropf zal hier op dit moment nooit mee instemmen, want op dit moment zitten er hele andere dingen in de pensioenovereenkomst. Spreker gaat niet, vooruitlopend op een pensioen-overeenkomst van over drie of vier jaar, alvast vastleggen wat daarin gedaan wordt. Het gaat hem niet om een intentieverklaring, een contract, een wurgcontract of een afspraak maar het gaat erom dat hij niet wil doen wat daarin staat. Partijen hebben dit helemaal niet nodig want het betreft een situatie die pas over jaren gaat spelen. De nieuwe pensioenovereenkomst die volgend jaar getekend moet worden zal hetzelfde zijn als van dit jaar, want de sector heeft dezelfde pensioenregeling, dezelfde verantwoordelijkheden, enzovoort. Hij roept op om nu niet te gaan twisten over wat partijen vanaf het nieuwe pensioenstelsel willen gaan doen, want daar is nog tijd genoeg voor. Tegen die tijd zal er met allerlei wijze mensen gesproken gaan worden en kan er ook nog gediscussieerd worden over of twee of drie centrales nou de ondergrens is. Met een beetje geluk zitten vier centrales op dat moment met de werkgever op één lijn voor wat betreft de verwoording van de pensioenovereenkomst per 1-1-2027 en kan er in samenhang met een ander pensioen en een andere regeling ruim op tijd een aanvullende pensioenovereenkomst met elkaar afgestemd

worden. Spreker ziet niet in waarom er nu een intentie zou moeten worden uitgesproken voor iets dat pas over jaren gaat spelen.

Volgens de heer Schilperoort wordt er enigszins langs elkaar heen gepraat. Er zit een verschil tussen wat er letterlijk in de intentieverklaring staat en wat er letterlijk in de tekst komt te staan. De intentieverklaring diende om te kijken naar wat er nu is. Als hij eerlijk is lijkt het voor het grootste gedeelte op de afspraken die er nu ook al zijn. Dat er voordat de nieuwe regeling ingaat nog eens goed gekeken moet worden naar hoe het is opgeschreven en of de tekst is zoals die erin moet staan lijkt hem logisch. Hij is het echter met de heer Van Hulsen eens dat het belangrijkste is om de afspraak te maken om een aantal elementen te borgen in de pensioenovereenkomst, zoals de wisselwerking met de Pensioenkamer. Wat hem betreft hoeft de definitieve tekst niet nu al helemaal te worden uitgeschreven. In die zin is hij het weer met de heer Kropf eens dat daar nog tijd genoeg voor is.

De heer Kropf heeft nog één vraag en daarnaast één reactie op iets wat de heer Van Hulsen heeft gezegd. Als het inderdaad zo is dat de militairen er in bijlage K niet meer dan 2% op achteruitgaan, dan is dat voor spreker een geruststelling en is de angel er wat dat onderwerp aangaat uit. Dat is namelijk iets anders dan dat zij er *gemiddeld* niet meer dan 2% op achteruitgaan. De voorzitter stelt dat dat niet helemaal is wat de heer Van Hulsen heeft gezegd. Wat de voorzitter hem heeft horen zeggen is dat als de nieuwe tabel niet door de uitersten van de oude tabel heen schiet, het wat hem betreft in orde is; zo heeft hij de heer Van Hulsen althans begrepen. De heer Van Hulsen licht toe dat wat hij bedoeld heeft is om inderdaad de grens van de uitschieters in de oude tabel vast te houden. Die kwam volgens hem nergens boven de 2% uit. Voor de heer Kropf is het principiële verschil dat de voorzitter heeft aangegeven dat men *gemiddeld* niet boven de 2% uitkomt.

De vraag die de heer Kropf nog had betreft dat in de tabel K van hetzelfde percentage (premie-inleg) is uitgegaan als waar de burgers op uitkwamen (of dit kwam toevallig op hetzelfde percentage neer). Nu er dingen zijn gewijzigd – bijvoorbeeld van 7 naar 8, van 14 naar 16 en van 41 naar 43-, wil spreker weten of daar nu weer dezelfde premie-inleg uitkomt. Als er uiteindelijk een tiende meer staat dan de burger-equivalent heeft hij er een verhaal bij nodig dat dit niet raar is omdat er een andere invulling is geweest.

De voorzitter dankt allen voor de reacties en wil de vergadering wederom kort schorsen om na de schorsing op de vragen terug te komen.

* SCHORSING 14.24 –14.44 UUR *

De voorzitter hervat de vergadering en komt als eerste terug op het inhoudelijke punt van de CMHF, dat de 1% dekkingsgraad afhankelijk moet zijn, ook boven de 110%. Spreker komt na alles op een rijtje te hebben gezet tot de conclusie dat de nieuwe regeling meer voordelen dan nadelen oplevert. Niettemin komt de werkgever tot een uitvoerig technisch berekende tegemoetkoming die verhoogd wordt van 0,7% naar 1,0%.

Het punt over 5 tot 10 jaar beschouwend: dit heeft hij vanochtend laten narekenen, evenals 10 tot 20 jaar. De uitkomst is dat de risico's eigenlijk niet groter worden. Wat hij als allerlaatste gebaar in dit verband wel kan doen is de curve enigszins minder snel laten dalen. Spreker heeft de heer Siesling gevraagd om daar een plaatje van te maken, dat nog naar de centrales zal worden gemaald. Voor dit moment wordt een geprinte versie uitgedeeld, aan de hand waarvan voornoemde besproken wordt.

De voorzitter deelt de opmerking van de heer Van Woensel over de meetperiode van 5 jaar en heeft het ABP verzocht om de kans en omvang ook over 10 en 20 jaar te bepalen. Daaruit blijkt het volgende:

Bij een dekkingsgraad van 101% neemt de waarde af als er naar een langere periode gekeken wordt, om precies te zijn van 0,70% naar 0,54%. Hierdoor is er geen reden om de tegemoetkoming van 1,0% aan te passen, want deze was al afgerond. Echter, uit de berekeningen blijkt ook dat de curve bij 109% naar 110% nog wat afgevlakt zou kunnen worden. Daarmee zou tegemoet gekomen worden aan de emotionele maar ook onderbouwde argumenten en blijft het ook voor de rest van de wereld nog uitlegbaar.

De heer Siesling vult aan dat uit de berekeningen van het ABP blijkt dat de solidariteitsreserve bij een dekkingsgraad van 101% en over een langere periode bekeken meer gevuld wordt, zoals de voorzitter zojuist al aangaf. Daarmee

wordt de kans op een verlaging van het pensioen kleiner. Bij een dekkingsgraad van 109% of 110% blijkt het omgekeerde, namelijk dat de kleine kans die er aan het begin is wat groter wordt: van 0,27% naar 0,40%. Zelfs als gestart wordt met een dekkingsgraad van 110% en de solidariteitsreserve goed gevuld is, zijn er scenario's waarin de solidariteitsreserve onvoldoende wordt aangevuld om ook voor de hele toekomst de pensioenuitkeringen te kunnen stutten, waardoor de waarde van de verlaging wat groter wordt. De tegemoetkoming zou technisch gezien uitkomen op 1% aan het begin, vervolgens vlakker aflopen tot 0,4% bij een dekkingsgraad van 109%. Vanaf 110% volgen vanuit de algemene vermogensverdeling –betaald vanuit de algemene dekkingsgraadopslag bij financiering– dan nog de generieke verhogingen en de na-indexatie.

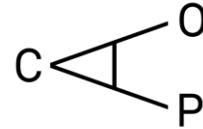
De heer Van Woensel heeft duidelijk aangegeven dat de koppeling met de dekkingsgraad voor de CMHF niet haalbaar is. Omdat de solidariteitsreserve en het compensatiedepot vanaf een dekkingsgraad van 110% volledig gevuld zijn, wil hij nog wel overwegen om erin mee te gaan dat er vanaf dat moment geen compensatie wordt geboden. Voor alles wat daaronder zit vindt hij het echter niet uitlegbaar om op basis van kansberekening te werk te gaan. De voorzitter vindt 'kansberekening' iets te kort door de bocht. Er wordt uiteindelijk vanuit algemene middelen geput, dus dient verantwoording gegeven te worden. Defensie is een sector, maar ook het Ministerie van Financiën kijkt gewoon mee. Spreker kan en wil dan ook niet 1% als een soort vlakke lijn overal bieden terwijl de kansen en risico's wel degelijk afnemen. De heer Kropf benadrukt dat het hier om een element gaat waarbij voor militairen een extra nadeel ontstaat. Alle anderen hebben, zoals de voorzitter eerder stelde, meer voordelen dan nadelen maar militairen raken hier iets kwijt dat anderen niet kwijtraken. Los van de hoogte van het bedrag en of hij zich erin kan vinden verzoekt spreker om met andere cijfers te werken dan met drie cijfers achter de komma. Hij weet niet of het een bewuste keuze is, maar het wordt wat hem betreft erg lastig over te brengen als het dusdanig nauwkeurig is.

De voorzitter gaat verder met het punt van de intentieverklaring. Deze zal inhoudelijk in het hoofdlijnenresultaat landen en uiteindelijk in de pensioenovereenkomst. Spreker vindt dit ook verstandig omdat het wenselijk is in de toekomst –wanneer er een nieuwe pensioenovereenkomst is– duidelijk gemarkeerd te hebben dat er sectorale afwijkingen nodig kunnen zijn en dat er van tevoren al is afgesproken hoe daarmee omgegaan wordt. Voorts zal in het hoofdlijnenresultaat een zinsnede worden opgenomen over artikel 8.

Volgens de heer Kropf hebben de centrales aangegeven dat de afspraken in de toekomst zullen worden verankerd in een pensioenovereenkomst of aanvullende pensioenovereenkomst. De voorzitter wekt nu echter de suggestie dat hij de punten die er nu in staan alsnog wil opnemen. De heer Kropf verifieert of hij dit goed begrepen heeft, waarop de voorzitter antwoordt dat hij het verstandig vindt om het in het hoofdlijnenresultaat op te nemen zodat duidelijk is dat het in de pensioenovereenkomst moet landen. De heer Kropf kan beamen dat er aan zijn kant van de tafel consensus was over *dat* het erin moest landen, maar niet *wat* erin moet landen. In het geval de voorzitter bedoelt te zeggen dat wat er nu als intentie stond in de pensioenovereenkomst moet landen, dan is dat weliswaar helder maar dan doet hij in ieder geval niet meer mee.

Met betrekking tot de bijlage K ziet de voorzitter geen andere oplossing. Het is een technisch verhaal en het zal zoals spreker verwacht echt gemiddeld 2% moeten zijn. Voor schrijvende gevallen is er een zogenoemde stroppenpot bij het ABP. Wat spreker betreft verandert er aan dit gedeelte dus niets. De heer Kropf begrijpt het echt niet: 'kostenneutraal' zou gemiddeld rekenkundig gezien per definitie 0% moeten zijn. Hij zegt een en ander zo niet uit te kunnen leggen.

De heer Siesling biedt een nadere toelichting. Het lastige met betrekking tot bijlage K is dat veel van de gegevens die nodig zijn om exact het bedrag te bepalen niet bekend zijn. Zo is het niet bekend of een deelnemer van 50 jaar over 15 of 17 jaar op het moment dat hij AOW krijgt gehuwd is of niet. Hierdoor is niet exact te bepalen wat het nadeel zou kunnen zijn als de regeling zoals deze nu is, wordt voortgezet. Om die reden wordt er gewerkt met aannames en op basis van die aannames is het verschil niet meer dan 2%. Wat de heer Kropf zegt klopt helemaal, aldus de heer Siesling. Er zijn veel mensen die straks een afkoop krijgen terwijl ze normaal gesproken nergens recht op zouden hebben, en er zijn mensen die bij het voortzetten van de huidige regeling over 15 jaar bekeken mogelijk een nadeel hebben. Gemiddeld is dit berekend op niet meer dan 2% maar over de gehele populatie bekeken komt het neutraal uit en is er sprake van gemiddeld 0%. De heer Kropf vraagt of er uitschieters kunnen zijn van 20%, waarop de heer Siesling antwoordt dat dat niet het geval zal zijn. Bijlage K betreft op zich maar een klein gedeelte van de pensioenaanspraak van mensen.

Dat de benodigde gegevens voor de exacte bepaling van het bedrag niet bekend zijn begrijpt de heer Van Hulsen. Hij vraagt zich alleen wel af of dat op het moment van het maken van de staffel voor 1-1-2026 ook het geval was, hetgeen de heer Siesling bevestigt. De heer Van Hulsen stelt dat destijds de randvoorwaarde is gesteld van 2% voor de verschillende groepen (met 1 jaar, 2 jaar, 3 jaar, enzovoort). Spreker wil weten of er door de verschuiving met één jaar nu mensen zijn die op 2,27% of 3,48% of iets dergelijks zitten, want daar gaat de discussie over. Eerder werd er gezegd dat het *gemiddeld* 2% is, waardoor inderdaad mogelijk is wat de heer Kropf naar voren brengt en er mensen kunnen zijn met zowel -20% als met 20%, waardoor de uitkomst neutraal is. Spreker wil weten of dat het geval is, of dat de randvoorwaarde is meegenomen dat niemand door de bandbreedte van 2% schiet. De heer Siesling zegt dat de exacte uitslag op individueel niveau niet te bepalen is, omdat niet bekend is wat iemand zal krijgen. Er wordt daarom gerekend met gemiddelden. Op basis van die gemiddelden is er voor alle groepen die berekend zijn geen grotere uitslag dan 2%.

Ook bij de heer Schilperoort ontstaat momenteel verwarring. Hij had het beeld dat er geen uitschieters boven de 2% zouden zijn en dat is voor hem wel essentieel. Er wordt gesproken over 'kostenneutraal' maar dat is natuurlijk ietwat fluïde omdat dit wordt beschouwd in relatie tot het budget dat er ooit voor beschikbaar is gesteld. Indien het nodig is om te zorgen dat de uitschieters niet boven de 2% uitkomen moet er maar geld bij, want anders zitten partijen met elkaar op een verkeerd spoor. Het uitgangspunt is immers de voornoemde bandbreedte geweest.

pm De voorzitter stelt vast dat dit een belangrijk punt is waarop nog een en ander moet worden uitgezocht. Hij neemt het punt mee en komt hierop terug.

De voorzitter vervolgt met de vraag over de premie-inleg. Het antwoord is ja: de premie-inleg voor de spaarpremie blijft hetzelfde en die voor de risicodekking zal ongeveer 0,3% omhoog gaan naar aanleiding van de verhoging. Zo betekent van 41% naar 43% gaan dat dat deel van de premie voor de risicodekking iets omhoog gaat. De totale premie gaat dus een fractie omhoog. De heer Siesling licht toe dat het feitelijk gaat om de basisregeling, plus een aanvulling. Voor de aanvulling wordt een extra bedrag betaald.

De voorzitter doet een procesvoorstel:

- Hij neemt het punt van de heer Van Woensel met betrekking tot de 1% tot 110% dekkingsgraad mee;
- Hij zoekt het punt met betrekking tot de 2% bandbreedte uit;
- pm • Hij maakt de tekst voor het hoofdlijnenresultaat waar al deze zaken eveneens in worden gezet en stuurt deze in de loop van maandagochtend toe;
- Hij zoekt naar een geschikt moment om te kijken of partijen het eens kunnen zijn en zal tot dat moment de vergadering wederom schorsen.

Agendapunt 3. Bescherming persoonsgegevens in reorganisatietrajecten

Dit agendapunt is niet behandeld.

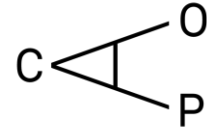
Agendapunt 4. Rondvraag en sluiting

De voorzitter schorst de vergadering om 15.12 uur en stelt zo spoedig mogelijk een datum voor om de vergadering te hervatten.²

---

² De datum is vrijdag 16-02-2024 geworden, aanvang 13.00 uur.

Georganiseerd overleg
Sector Overleg Defensie (SOD)

Deelnemers SOD 16-02-2024:

Van de zijde van Defensie: J. Legein (voorzitter), M. Grondhuis MST, F. van de Hoef, D. Höke, R. de Jong, J.W. Maas, J. de Mooij MST, M. Veerman

Van de zijde van de centrales: J. van Hulsen, E. Westermeijer (AC), R. Schilperoort, S. Schuitema (ACOP), B. Groen, S. Hop, J. Kropf (CCOOP), A. Oosting-Klock, R. Pulles (CMHF)

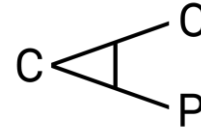
Van de zijde van PWC: D.S. Siesling

Van de zijde van MinBZK: D. Groenenberg

Van de zijde van MinFin: S. Thoni

Van de zijde van het secretariaat (CAOP): V. Swens

VA ST G E S T E L D

Agendapunt 2. Vervolg NPC

(PA/23.0779 bijl. 1, PA/23.0838 bijl. 1, PA/23.0779 bijl. 3, PA/23.0837 bijl. 5, PA/23.0838 bijl. 2, PA/23.0837 + 5 bijlagen, SOD/24.0010 + 1 bijlage, PA/24.0014 + 3 bijlagen en SOD/24.0017 + 1 bijlage, SOD/24.0104 + 1 bijlage en SOD/24.0103 en SOD/24.0114 + 1 bijlage)

De voorzitter hervat de vergadering die op 9 februari jl. werd geschorst en zegt dank aan eenieder voor het vrijmaken van de agenda's. De hoop is vandaag vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid tot een hoofdlijnenresultaat te komen. Er is nog een beperkt aantal punten waarover partijen in deze voortgezette vergadering moeten spreken. De voorzitter stelt voor deze punten langs te gaan en de centrales vervolgens ruimte te geven om te reageren.

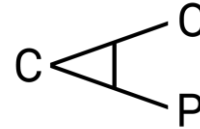
De voorzitter start met de punten van de CCOOP. Het eerste betreft de onduidelijkheid omtrent de potentiële effecten van het invaren van de voorwaardelijke aanspraken als gevolg van bijlage K. Hiervoor geldt aldus de voorzitter allereerst dat de hoogte van eventuele aanvullingen pas kan worden vastgesteld op de pensioendatum omdat de bepalende factoren pas dan bekend zijn (of iemand gehuwd is, hoeveel samenvallende dienstjaren er zijn met de partner e.d.). De waarde van de aanvullingen wordt vervolgens bepaald met gemiddelden op basis van ervaringscijfers. De gekozen methodiek levert een maximaal verschil op van 2% ten opzichte van het totale ABP-pensioen. Een vergelijking met burgers is hier volgens de voorzitter niet relevant. De waardering wordt afzonderlijk toegepast voor militairen en burgers, maar wel op basis van dezelfde methodiek en beiden gericht op maximaal 2% afwijking ten opzichte van het totale pensioen.

De CCOOP heeft tevens duidelijk aangegeven nu geen afspraken te willen maken over zeggenschap in de nieuwe regeling. De voorzitter reageert hierop als volgt: in de WG PA van 28-11-2023 is met grote meerderheid geconcludeerd dat men beter af is met de afspraken die zijn opgenomen in de intentieverklaring dan met de huidige afspraken. De nieuwe regeling kan daarmee worden vormgegeven zoals beoogd, waarbij is ingeregeld dat de instemming van het SOD nodig is wanneer de Pensioenkamer specifieke uitzonderingen zou willen opheffen en dat het SOD verzoeken kan doen voor aanvullende aanpassingen in de regeling met betrekking tot de bijzondere positie van militairen. Het grote voordeel is dat de Pensioenkamer op deze wijze gecommitteerd wordt aan de mogelijke toekomstige wijzigingen. De voorzitter wil het ijzer smeden nu het heet is en het momentum niet voorbij laten gaan. Hij blijft als werkgever dan ook bij het voorstel om deze afspraken, in het belang van de militairen, op te nemen in het hoofdlijnenresultaat.

De voorzitter vervolgt met de punten van de CMHF. Vóór de schorsing van 9 februari jl. heeft de CMHF aangegeven nadere afspraken te willen maken over de compensatie voor de afschaffing van de doorsneesystematiek, specifiek voor de reservisten. Spreker heeft aangegeven dat het ABP hierop studeert omdat dit ook in de algemene ABP-regeling geldt, bijvoorbeeld voor medewerkers met nulurencontracten. De voorzitter neemt aan dat het ABP met een oplossing zal komen die recht doet aan de situatie van de verschillende groepen, zo ook de reservisten. De oplossing dient nog te worden afgewacht en daarna zal het SOD moeten bezien of de oplossing passend is. Dit is voor de voorzitter net zo belangrijk als voor de CMHF, dat heeft hij de vorige keer ook aangegeven. Hij stelt voor om in de tekst van het hoofdlijnenresultaat een zin op te nemen met een strekking als: "Ten aanzien van de wijze van toekenning van compensatie onderkent het SOD dat de gemaakte afspraken nog nader moeten worden uitgewerkt voor reservisten." Op die manier wordt onomstotelijk vastgelegd dat dit nog moet gebeuren en zou de zorg van de CMHF hierover weggenomen kunnen worden.

Ten aanzien van de wettelijke borging heeft de voorzitter begrepen dat de vrees is dat de Kaderwet militaire pensioenen verdwijnt. De werkgever heeft dit nogmaals bestudeerd en geconcludeerd dat de Kaderwet militaire pensioenen eenvoudigweg niet kan komen te vervallen omdat hierin onder meer het onderscheid tussen het reguliere en bijzondere militaire pensioenstelsel wordt geregeld. De voorzitter gaat ervanuit dat de Kaderwet militaire pensioenen in stand zal blijven, inclusief artikel 8 waar op 9 februari jl. over gesproken is. Mocht de Kaderwet militaire pensioenen onverhoopt toch verdwijnen, dan kan dat alleen door een gelijkwaardige wettelijke bepaling ervoor in de plaats te laten komen. De voorzitter deelt de mening van de CMHF wel dat de afspraken goed in de pensioenovereenkomst moeten worden opgenomen. Aangezien partijen hier zelf bij betrokken zijn en er tevens belang bij hebben én omdat de afspraak met de Pensioenkamer vastligt in de intentieverklaring, vertrouwt hij erop dat dit daadwerkelijk goed zal gebeuren. Tot slot merkt spreker op dat de afspraak om een verzoek positief tegemoet te treden betekent dat een voorstel van de andere partij met open vizier moet worden beoordeeld. Anders

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

dan in de huidige afspraken zijn partijen volgens de voorzitter dus niet overgeleverd aan eventuele willekeur van de Pensioenkamer.

Ten aanzien van het derde punt van de CMHF: de tegemoetkoming voor de niet-kortenbepaling, heeft de CMHF aangegeven zich er niet in te kunnen vinden dat de tegemoetkoming volledig wordt vastgesteld op basis van rekenkundige waarde die daaraan kan worden gehangen op basis van doorrekeningen van het ABP en statistische modellen. De CMHF ziet graag een tegemoetkoming van 1% bij dekkingsgraden tot en met 109% (dus tot 110%). De reactie die de voorzitter hier de vorige keer op gaf is enigszins bijgesteld. Er is uitvoerig overleg geweest maar wat de CMHF voorstelt is in zekere zin een intensivering en de voorzitter kan geen gratis geld of gratis bier uitdelen. Hij wil een keuze uit twee varianten voorleggen:

1. Een tegemoetkoming van 0,7%, gelijk aan de berekende waarde, bij dekkingsgraden tot en met 109%. De tegemoetkoming wordt hierbij niet langer afgebouwd, maar de eerdere afronding naar boven is achterwege gelaten en over de hele linie geldt dan 0,7%;
2. Een tegemoetkoming van 1% voor dekkingsgraden tot en met 105% en 0,5% bij dekkingsgraden van 106% tot en met 109%.

De voorzitter nodigt de centrales uit om te reageren.

De heer Kropf verzoekt ten eerste om het stuk dat afgelopen maandag informeel werd verstuurd als formeel stuk met SOD-stempel aan te bieden, hetgeen aldus de voorzitter zal gebeuren. De heer Kropf wil voorts met betrekking tot het effect van bijlage K markeren dat de voorzitter niet het juiste beeld weergeeft zoals de CCOOP dat althans heeft. In zijn samenvatting sprak de voorzitter van '2% van het totale pensioen' maar dit moet volgens spreker zijn: '2% van het gemiddelde pensioen van eenieder', wat betekent dat er een enorme afwijking kan zijn op het individuele pensioen. De reden waarom de heer Kropf in dit verband heeft gewezen op mogelijke verschillen met burgers is dat de verhouding mannen-vrouwen voor de militaire populatie anders is dan in de burgerpopulatie. De aanspraken die daaruit volgen zullen ook anders zijn.

Met betrekking tot de zeggenschap verwees de voorzitter naar de WG PA, waar de meerderheid van mening was dat er sprake is van een verbetering. De heer Kropf benadrukt dat de CCOOP geen deel uitmaakte van die meerderheid en dat besluitvorming in het SOD plaatsvindt. De CCOOP hoeft ook geen verbetering maar is tevreden met wat er nu is. Spreker is het absoluut niet met de voorzitter eens dat een en ander in het belang van de militairen is. De belangen met betrekking tot de militaire pensioenen behoren behartigd te worden door degenen die aan deze tafel zitten en de zeggenschap ligt bij de Minister van Defensie. In de intentieverklaring wordt deze zeggenschap volgens de heer Kropf wel degelijk overgeheveld. Bovendien ontstaat er zijns inziens een tegenstrijdigheid, wanneer de bevoegdheid naar de Pensioenkamer gaat en tegelijkertijd wordt gezegd dat de Kaderwet militaire pensioenen van toepassing blijft. Het gaat de heer Kropf overigens niet alleen om de zeggenschap van de Minister van Defensie, maar ook om het gegeven dat zeggenschap en medezeggenschap aan elkaar verbonden zijn en wat spreker betreft aan deze tafel toebehoren. Tot slot vindt spreker het fijn dat de werkgever vindt dat er een artikel van gelijke strekking en werking moet komen wanneer de Kaderwet militaire pensioenen wijzigt, maar het is niet aan sociale partners om de wet te bepalen. Als de wet verandert en de werkgever handelt in strijd met de wet, dan gaat de wet gewoon voor.

Een belangrijke toevoeging die de heer Kropf in de tekst wil aanbrengen is 'voormalige', voor 'reservisten'. Er kunnen namelijk ook reservisten-slapers zijn met een pensioen, waarbij dezelfde discussie speelt als bij slapers in de algemene regeling. Verder heeft de voorzitter de heer Kropf wel verrast met de niet korten-bepaling. Hij vindt dat, als partijen dit zouden overwegen, een tegemoetkoming door de voorzitter voorgesteld zou moeten worden *tot 110%* in plaats van *tot en met 109%* omdat daar wat spreker betreft een principiële verschil tussen bestaat. Hier wil de heer Kropf zijn reactie voor nu bij laten; hij heeft straks nog wel vragen naar aanleiding van het gedeelde document.

Ook bij de heer Schilperoort was de vorige keer enige verwarring ontstaan over bijlage K, de gemiddeldes en dergelijke. Inmiddels is dit helder voor hem, waarbij hij het overigens met zijn collega eens is dat er bij bepaalde pensioenen nog wel enige effecten kunnen optreden. Volgens spreker hebben partijen echter ook gesproken over een model waarmee soelaas geboden kan worden aan mensen die individueel echt onevenredig benadeeld worden. Hij vindt het van belang om te kijken of de dingen goed genoeg opgeschreven zijn en is het met zijn collega eens dat

het stuk formeel aangeboden had moeten worden maar vindt het prima om straks op het nu nog informele stuk in te zoomen. Betreffende de zeggenschap geeft spreker aan dat dit naar zijn mening voldoende geborgd is. Het enige dat gesteld kan worden is dat partijen niet meer over alle elementen rechtstreeks spreken als de Pensioenkamer iets in de basisregeling wil veranderen dat neer zou komen op een versobering. Hier staat tegenover dat er een sectorale regeling naast ligt waarbij partijen bijvoorbeeld kunnen afspreken om de versoberingen achterwege te laten, of zelfs verbeteringen door te voeren. Het deel waarin over de bijzondere positie van de militair afspraken kunnen worden gemaakt die uiteindelijk landen in de basisregeling, is voor de ACOP voldoende borging voor de bijzondere elementen. Wat de Kaderwet militaire pensioenen aangaat is het belangrijk dat opgeschreven wordt dat er een wettelijke borging van de zeggenschap blijft; waar dit vervolgens staat vindt spreker niet zo relevant, zolang het er maar is.

Ten aanzien van het laatste punt: de niet-kortenbepaling, is ook de heer Schilperoort verrast over de beweging die de werkgever maakt en moet het nog even laten bezinken. Zijn eerste reactie is dat hij een voorkeur lijkt te hebben voor een model waarbij bij lagere dekkingsgraden hogere percentages gegeven worden dan bij hogere dekkingsgraden. Hij wil hier echt nog even over nadenken, maar de eerste optie die de voorzitter gaf is wat hem betreft minder interessant. Het risico dat er toch nog iets gebeurt is groter wanneer de dekkingsgraden lager zijn dan wanneer er met een hogere dekkingsgraad wordt ingevaren.

De heer Van Hulsen sluit zich aan bij de woorden van de heer Schilperoort als het gaat om zeggenschap en bijlage K. Wat betreft de nieuwe varianten die zijn voorgelegd vindt spreker eigenlijk de variant die de werkgever initieel op tafel heeft gelegd de meest rechtvaardige. Daarin wordt namelijk tot uitdrukking gebracht dat het risico om in een situatie van korten terecht te komen bij een lagere dekkingsgraad groter is dan bij een hogere dekkingsgraad, en dat de keerzijde daarvan zou moeten zijn dat daar dan minder compensatie tegenover staat. De door de voorzitter genoemde variant 2 sluit het meest aan bij die gedachte.

Wat de reservisten betreft wil de heer Van Hulsen reageren op hetgeen de heer Kropf inbracht, dat reservisten ook slapers kunnen zijn en gecompenseerd zouden moeten worden. Dat is voor spreker een brug te ver want volgens hem wordt geen enkele slaper gecompenseerd en wordt op deze manier een onrechtvaardig onderscheid aangebracht met alle andere slapers.

Mevrouw Oosting-Klock dankt de voorzitter voor de geboden antwoorden en wil op alle drie de punten graag reageren. Om te beginnen bij de reservisten, is de CMHF blij dat het de aandacht heeft en dat ermee voortgegaan wordt. Voor dit moment is dat wat spreekster betreft afdoende. Het tweede punt: de zeggenschap blijft een lastige, met name wat betreft interpreteerbaarheid en of er vertrouwen is in hoe het uitgevoerd gaat worden. De Kaderwet militaire pensioenen valt in beginsel weliswaar niet weg, maar er is angst voor wat er allemaal nog op het pad kan komen en hoe daarmee omgegaan moet worden. Dit punt wil spreekster dan ook nog even mee terug nemen, net als het andere punt betreffende de niet-kortenbepaling. De CMHF heeft om 1% gevraagd en als tegenvoorstel zijn twee varianten ontvangen. Hier wil zij zich even rustig over beraden.

De voorzitter stelt voor om de vergadering kort te schorsen.

* SCHORSING 13.33 – 14.10 UUR *

De voorzitter hervat de vergadering en geeft mevrouw Oosting-Klock het woord, die terugkomt op de punten:

- 1) Wettelijk kader:
Dat de voorzitter heeft aangegeven dat er een gelijkwaardige wettelijke bepaling voor moet terugkomen als de Kaderwet artikel 8 wegvalt, geeft de CMHF voldoende comfort om hiermee verder te kunnen;
- 2) Niet-kortenbepaling:
Het mandaat reikt echt niet verder dan de 1%, dus kan de CMHF met de beide voorgestelde varianten niet instemmen.

De heer Kropf wil op dit moment nogmaals afstand nemen van hetgeen gesteld wordt, omdat deze tafel niet over het opnemen van wettelijke bepalingen gaat als de Kaderwet militaire pensioenen wijzigt. Daarnaast herhaalt hij zijn constatering dat er een tegenstrijdigheid zit in wat aan de ene kant in de intentie gezegd wordt en aan de andere

kant over dat er in lijn met de wet gehandeld wordt. In de wet staat immers dat de Minister van Defensie bepalend is en in de intentieverklaring worden de bevoegdheden aan de Pensioenkamer overgegeven.

Op verzoek van de voorzitter volgt wederom een korte schorsing.

* SCHORSING 14.16 – 14.42 UUR *

De voorzitter hervat de vergadering.

Tijdens de schorsing heeft spreker zowel intern als extern overleg gevoerd over het verdwijnen van de niet-kortenbepaling, hetgeen voor sommigen niet makkelijk valt omdat zij daaraan meer waarde hechten dan aan rekenkundige waarden en berekeningen van het ABP. Na zijn interne en externe beraad van zojuist, en na alles in ogenschouw genomen te hebben, verklaart de voorzitter zich bereid om aan het verzoek van de CMHF tegemoet te komen. Dit houdt in dat een tegemoetkoming van 1% bij een dekkingsgraad van 101,5% tot 110% wat de werkgever betreft akkoord is.

De voorzitter resumeert vervolgens dat het punt van de reservisten is besproken, zo ook het punt over de zeggenschap. Over het laatste zullen de standpunten naar verwachting van de voorzitter echter verdeeld blijven, aangezien hij zelf nog altijd voorstander is om de zeggenschap in te regelen zoals in de concepttekst is verwoord. Daarmee zijn op dit moment alle bespreekpunten voor vandaag aan de orde geweest en verneemt de voorzitter graag hoe de centrales nu tegenover het voorstel van de werkgever staan.

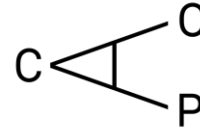
De heer Kropf vindt de oproep wat voorbarig, want het document dat de centrales namens de werkgever hebben ontvangen –en dat nog geformaliseerd moet worden- zal nog helemaal doorlopen moeten worden omdat er de nodige vragen bij zijn. Verder heeft spreker grote moeite met het uitgebreide voorstel. Eigenlijk vindt hij 1% sowieso te weinig, maar dat is een andere discussie. Waar hij nu over valt is dat er onder de 101,5% blijkbaar niets gegeven wordt en dat is iets anders dan 'tot 110%'. Als uiteindelijk wordt ingevaren en de dekkingsgraad zit onder 101,5%, dan wordt weliswaar aangevuld tot 101,5% maar het zou betekenen dat de niet-kortenbepaling, die juist essentieel is, dan niets oplevert.

Ten aanzien van het punt over de zeggenschap merkt de heer Kropf op nog niets uit te sluiten over een mogelijke wijziging ervan, maar hij vindt het op dit moment een splijtzwam en te voorbarig; dat is een ander uitgangspunt. Hij roept op om het punt gewoon niet te benoemen, want er is nog jaren de tijd om tot iets te komen. Er ligt aldus spreker een hoofdlijnenresultaat voor en daarna volgt de transitie. De voorzitter wil nu al een principebesluit nemen over iets essentieels dat pas tegen die tijd ingaat en dáár neemt de heer Kropf afstand van, zo benadrukt hij. De voorzitter reageert door aan te geven dat hij zelf wel voldoende redenen ziet om het nu op te nemen, dus blijft er over dit punt zoals verwacht verdeeldheid bestaan.

Mevrouw De Jong corrigeert: de tegemoetkoming van 1% geldt namelijk wel bij een dekkingsgraad onder de 101% en ook tot 101,5% komt de 1% erbovenop. De heer Kropf verifieert of bedoeld wordt dat de tegemoetkoming van 1% geldt ongeacht de dekkingsgraad, tot 110%. Dit wordt door mevrouw De Jong bevestigd. De heer Kropf dankt voor de extra helderheid, want dit is niet wat zojuist gezegd werd. Echter, vindt hij het nog altijd niet uitlegbaar om over de gehele linie eenzelfde opslag te geven omdat de effecten en kansen wel degelijk anders zijn. Hier heeft de voorzitter initieel een standpunt over ingenomen, waarover aan deze tafel overleg gevoerd wordt om tot overeenstemming te kunnen komen. Dat is de reden waarom hij na interne en externe afstemming besloten heeft om het verzoek van de CMHF te honoreren. Dat punt is zijns inziens daarmee uit de weg en daarom wil hij graag weten –en ook wil hij de tekst zometeen gezamenlijk doorlopen- hoe de centrales op dit moment tegenover het voorstel van de werkgever staan.

De heer Schilperoort zit wat de niet-kortenbepaling betreft op dezelfde lijn als de heer Kropf. Hij had liever een staffel gezien omdat hij overtuigd is dat het risico op korten aan de onderkant groter is. Niettemin vindt hij het ook wat waard om de collega's van de CMHF mee te krijgen, want het liefst bereikt hij met zoveel mogelijk partijen de eindstreep in dit dossier. Hij kan zich daarom schikken in de manier waarop dit punt wordt weggenomen. Wat betreft het punt over de zeggenschap zit spreker er anders in, hoewel hij wel begrijpt wat de heer Kropf zegt. Spreker denkt zelf dat als er dingen in de Pensioenkamer gebeuren, zoals versoberingen, deze steeds in de aanvullende regelingen gerepareerd kunnen worden. Op één punt is de heer Schilperoort het wel met de heer Kropf eens, en dat betreft de

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

situatie die zich kan voordoen als de Pensioenkamer een versobering doorvoert in de brede ABP-regeling en de centrales vinden dat deze sectoraal gerepareerd moet worden maar de werkgever dat op dat moment niet wil doen. Spreker heeft op zich vertrouwen dat partijen daar op zo'n moment uit zullen komen, maar hij snapt wel wat de zorg in dit verband is. De voorzitter heeft dat vertrouwen ook. Tegelijkertijd is het moeilijk om over volledig onzekere scenario's in de toekomst bij voorbaat iets op te merken als hij niet precies weet hoe dat eruitziet en wat de ratio erachter is, maar er zal open en reëel overleg gevoerd worden zodat niet blind wordt doorvertaald wat anderen bepaald hebben. De voorzitter vraagt of de heer Schilperoort voor nu nog iets toe te voegen heeft, waarop de heer Schilperoort antwoordt dat hij net als de heer Kropf het toegestuurd document straks wil doorlopen omdat hij daarbij nog opmerkingen en aanvullingen heeft.

De heer Van Hulsen had een eerste en een tweede voorkeur, en uiteindelijk koos de voorzitter een derde. Sowieso werd spreker verrast door de switch die werd gemaakt, dus zal hij zometeen eerst even bestuurlijk overleg moeten voeren. Voordat hij dit doet wil hij weten of de lasten die ermee gemoeid zijn ooit, of nooit meer een rol spelen. Op het moment dat het ten koste gaat van andere mogelijkheden om arbeidsvoorwaardelijk iets te doen, zit spreker namelijk anders in de wedstrijd dan wanneer dat niet het geval is. De voorzitter meldt dat dit niet het geval is. De heer Van Hulsen wil eveneens het doorgestuurde document nog gezamenlijk doorlopen.

Mevrouw Oosting-Klock heeft geen verdere vragen en is akkoord met hetgeen de voorzitter heeft voorgesteld.

De voorzitter stelt vast dat de resterende bespreekpunten zijn behandeld. Hij heeft alleen van de heer Kropf nog niet gehoord of hij met het voorstel dat nu voorligt akkoord kan gaan. De voorzitter heeft de heer Kropf wel horen zeggen dat hij de tekst nog wil zien en dat begrijpt hij. De heer Kropf zegt het een waardeloos voorstel te vinden, maar los daarvan geeft de CCOOP haar mening over een totaalpakket waar dit maar een heel klein deel van uitmaakt. Hij begrijpt dus niet wat de vraag van de voorzitter nu is. De voorzitter antwoordt dat de vraag is of de heer Kropf kan instemmen met het voorstel van de werkgever dat er nu ligt. Spreker meent te kunnen vaststellen dat er drie centrales zijn die ermee kunnen instemmen, maar de tekst nog wel willen zien. Het voorstel van de voorzitter is om de tekst op basis van het laatste voorstel aan te passen en vervolgens via het scherm te projecteren om er gezamenlijk doorheen te lopen. Hoewel de heer Kropf het niet zo expliciet zegt, denkt de voorzitter te kunnen concluderen dat de CCOOP niet kan instemmen met wat er nu ligt. Daarmee kan het werkgeversvoorstel instemming genieten van drie van de vier centrales. De heer Kropf antwoordt hierop dat hij nog niets heeft gelezen of gezien, dat hij heeft aangegeven waarom hij hetgeen er ligt niet uitlegbaar vindt en hij herhaalt dat de CCOOP een totaalpakket zal beoordelen. Spreker stelt verrast te worden met iets dat hij niet heeft kunnen voorbereiden, waar hij geen mandaat voor heeft en waar hij geen bestuurlijke afstemming over heeft kunnen plegen. Dit alles weegt hij mee bij het eindoordeel.

De heer Schilperoort wil om verwarring te voorkomen vaststellen dat het op dit moment gaat om een hoofdlijnenresultaat. Er kan pas sprake zijn van een onderhandelaarsresultaat als het gehele transitieplan voorligt, inclusief het gedeelte van de Pensioenkamer. Ook spreker heeft namelijk geen mandaat om nu te zeggen dat dit het is, dat het is vastgetimmerd en er verderop in het proces geen ruimte meer is om iets te doen. De voorzitter beaamt dat het om het hoofdlijnenresultaat gaat, en om het werkgeversvoorstel daarop. Hij wil de laatste aanpassingen die gewisseld zijn op een nette manier in de tekst laten landen die afgelopen maandag informeel werd gedeeld en die ook nog formeel zal worden aangeboden. Het hoofdlijnenresultaat is niet slechts een heel klein deel van het gehele pakket en vanzelfsprekend zal het totaal aan het einde beoordeeld worden. De Pensioenkamer is gekomen tot een hoofdlijnenresultaat voor het Rijk. In navolging daarvan zouden partijen vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid moeten kijken of zij voortvarend tot een hoofdlijnenresultaat voor Defensie kunnen komen. Dit hoofdlijnenresultaat staat op papier en de voorzitter stelt vast dat drie centrales ermee kunnen instemmen. Spreker wil de tekst van dit hoofdlijnenresultaat op het scherm zetten en er nog eens doorheen lopen. Uit hetgeen de heer Kropf zegt leidt de voorzitter af dat hij niet met het hoofdlijnenresultaat kan instemmen omdat hij dat pas kan als hij alles heeft gezien. De heer Kropf vraagt om een schorsing.

* SCHORSING 14.55 – 15.15 UUR *

De voorzitter hervat de vergadering en geeft aan dat tijdens de schorsing is afgesproken dat het stuk dat afgelopen maandag is aangeboden, formeel wordt aangeboden en een nummer krijgt³. Daarnaast is afgesproken dat hetgeen inhoudelijk besproken is vanzelfsprekend ook in de tekst moet landen. De romptekst uit de concepttekst van afgelopen maandag zal op dit moment op het scherm worden geprojecteerd en partijen zullen er alinea voor alinea doorheen lopen om de aanpassingen en aanvullingen aan te brengen.

Wijzigingen/aanvullingen op concepttekst hoofdlijnenresultaat (SOD/24.0135 bijl 1)

Pagina 1

- In de inleiding wordt toegevoegd: “Dit hoofdlijnenresultaat is de eerste stap om te komen tot een volledig onderhandelaarsresultaat, dat door sociale partners in de sector Defensie kan worden voorgelegd aan de achterban.”
- Achter “de centrales van overheidspersoneel” wordt toegevoegd: “in de sector Defensie”.
- Onder “Uitleg vooraf” en onder “A. Vormgeving van nieuwe pensioenregeling” staat tweemaal dezelfde zin: “Op sommige onderdelen van de nieuwe algemene pensioenregeling van het ABP gelden voor militairen afwijkende of aanvullende afspraken.” Daarom wordt deze onder het kopje “Uitleg vooraf” weggehaald.
- Onder “Uitleg vooraf” staat “Sociale partners van de sector Defensie”, dit wordt gewijzigd naar ‘in’ of ‘binnen’ de sector Defensie.
- Onder “A. Vormgeving van nieuwe pensioenregeling” staat “burgerambtenaren van het defensiepersoneel”. Dit wordt gewijzigd in “burgerambtenaren in dienst van Defensie”.

Pagina 2

- Onder “A.1. Ingangsdatum en contractvorm” wordt “naar verwachting” toegevoegd in de zin “De nieuwe pensioenregeling gaat in per 1 januari 2027”.
- “A.2. Pensioengevend inkomen”, met betrekking tot “De franchise is gelijk aan 17.550 euro (niveau 2024)” en de voetnoot:

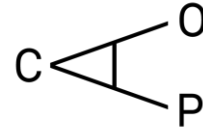
De heer Kropf merkt op dat voor militairen momenteel 3 franchises gelden, waardoor er in de toekomst een ander effect is op de pensioenpremies van het individu. Voor militairen wijzigt de franchise wel; het meest extreme effect zal zijn bij degenen die vóór 2019 met UGM zijn gegaan en op bedoeld moment nog UGM hebben, want zij krijgen een veel lagere franchise. De franchise werd eerder juist op het oude niveau gehandhaafd om ongewenste premie-effecten te voorkomen. Spreker zal er later nog op terugkomen, want hij vindt dit een ongewenst neveneffect van de keuzes die in dit hoofdlijnenresultaat gemaakt worden. Omdat het een hoofdlijnenresultaat betreft, laat hij het nu gaan maar hij komt er bij de uitwerking en de afspraken zeker nog op terug.

De heer Schilperoort vraagt zich af wat het voor de uitkomsten van alle berekeningen die gemaakt zijn betekent, dat er uitgegaan is van de franchise van 2023. Hij wil weten of de berekeningen nog kloppen in combinatie met het franchisebedrag 2024 dat nu in de tekst vermeld wordt. Volgens spreker zijn de salarismutaties 2024 bijvoorbeeld ook niet in de berekeningen betrokken en kan er gewoon volstaan worden met de omschrijving dat de franchise voor iedereen gelijk wordt, zonder verwijzing naar 2024. De heer Siesling stelt dat berekeningen op een consistente peildatum moeten worden gehanteerd, en dat is ook gebeurd (2023). Daarna ontwikkelen deze zich uiteraard weer, want tot 2027 zullen salarissen en franchises nog muteren. De heer Maas stelt voor om “De franchise is gelijk aan 17.550 euro (niveau 2024)” te schrappen en daarvoor in de plaats: “De franchise wordt voor iedereen gelijk” op te nemen en het bedrag weg te laten, zodat er geen connectie met 2024 vastligt. De heer Siesling meent dat het om een cruciaal element van de regeling gaat en stelt voor om het bedrag in de voetnoot op te nemen, met de toevoeging dat het bedrag jaarlijks wordt aangepast.

- Onder A.3. Ouderdomspensioen” wordt aan de zin “Deelnemers aan de pensioenregeling bouwen niet langer pensioenaanspraken op, maar een persoonlijk pensioenvermogen” toegevoegd: “...door ingelegde premies en daarop behaalde rendementen (positief en negatief).”

³ Het document “Concept vastlegging hoofdlijnenresultaat militairen (versie 1)” is op 20 02-2024 aangeboden met documentnummer SOD/24.0135 bijl 1

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

- Onder “A.3. Ouderdomspensioen” wordt de zin: “Daarbij geldt dat alle deelnemers in de nieuwe regeling hetzelfde premiepercentage over hun pensioengrondslag krijgen toegekend” gewijzigd in: “Daarbij geldt dat bij alle deelnemers in de nieuwe regeling hetzelfde premiepercentage over hun pensioengrondslag wordt toegepast.”

Pagina 3

- Onder “Wezenpensioen bij overlijden na pensioeningang (WzP+)” wordt in de eerste zin toegevoegd: “en wordt net als het OP en PP+ gefinancierd uit het persoonlijke pensioenvermogen”.

Pagina 4

- Onder “PP-“ en “WzP-“ wordt de zinsnede “..gedekt via verzekering op risicobasis” gewijzigd in “..wordt gedekt binnen de pensioenregeling op risicobasis”.
- Onder “NP- in bijzondere situaties” wordt in de opsomming van de situaties toegevoegd: “tijdens met WW vergelijkbare werkloosheidsuitkeringen of andere ontslaguitkeringen”.

Pagina 5

- De heer Kropf biedt complimenten voor de tekst die is opgesteld bij “Beperken van schommelingen” en “Arbeidsongeschiktheidspensioen”, die zijns inziens goed weergeeft wat de bedoelingen zijn.
- Onder “A.6. Arbeidsongeschiktheidspensioen” wordt de volgende tekst toegevoegd: “Totdat het onderzoek is afgerond en besluitvorming heeft plaatsgevonden, blijft het reguliere AO militairen onderdeel van het bijzondere stelsel van voorzieningen bij arbeidsongeschiktheid.”
- Onder “A.7. Premie” wordt de zin “De premie voor de nieuwe pensioenregeling is vastgesteld op 27,0% van de pensioengrondslag” gewijzigd in “De premie voor de nieuwe pensioenregeling komt naar verwachting uit op 27,0% van de pensioengrondslag”. In hetzelfde gedeelte wordt eveneens “naar verwachting” toegevoegd bij “2,2% voor de risicopremies voor..”.

Pagina 6

- Ten aanzien van het punt “A.9. Zeggenschap” zegt de heer Kropf niet anders te kunnen concluderen dan dat het stuk over zeggenschap intenties zijn die de CCOOP niet omarmt en niet zal accepteren, en dat de toevoeging die is gedaan over de Kaderwet militaire pensioenen strijdig is met het stuk ervoor.
- In hetzelfde gedeelte “A.9. Zeggenschap” wordt opgenomen dat borging van de zeggenschap geregeld blijft in wet- en regelgeving, in plaats van specifieke wetsartikelen te noemen.

Pagina 7

- Bij de “tegemeetkoming voor de kans op verlaging van het pensioen na invaren” wordt de tekst gewijzigd naar: “De opslag bedraagt 1% bij een dekkingsgraad op transitiedatum tot 110%. Bij een dekkingsgraad van 110% of hoger vervalt deze opslag. Vanaf die dekkingsgraad wordt namelijk een generieke verhoging en een tegemoetkoming voor indexatie-achterstand toegekend.”

Pagina 8

- Met betrekking tot 7.6 wordt “automatisch” geschrapt in de zin over omzetten van opgebouwd pensioen in de pensioenregeling voor militairen naar de algemene ABP-regeling.
- Aan het eind van de alinea wordt de zin toegevoegd: “Dit geldt niet indien zij hun pensioen inmiddels hebben overgedragen aan een andere pensioenuitvoerder.”
- Onder “Bijlage K en OOP” wordt als eerste zin opgenomen: “In de nieuwe regeling zijn voorwaardelijke aanspraken als bedoeld in bijlage K en door ongehuwd ouderdomspensioen (OOP) niet meer mogelijk.”

Pagina 9

- Onder “B.4.” wordt “transitiedatum” opgenomen.
- Met betrekking tot “C. Compensatie” wil de heer Kropf weten waarom dit alleen wordt toegevoegd aan deelnemers die pensioen opbouwden en de bedoelde leeftijd hebben, want uiteindelijk hebben zij in het verleden extra betaald voor anderen. Als zij nu slapers zijn hebben ze dat gemak niet bij een ander pensioenfonds, maar hebben in het verleden wel teveel betaald. Spreker heeft deze vraag al eerder gesteld en

toen zou er uitgezocht worden wanneer van 'deelnemers' gesproken wordt. Volgens hem is de compensatie bedoeld voor mensen die vroeger in verhouding te veel betaald hebben en aan wiens pensioen nu niet door anderen meebetaald wordt. Het zou vreemd zijn als dat niet zou gelden voor degenen die nog een pensioenpot hebben staan. De heer Siesling licht toe dat de compensatie wettelijk gezien beperkt is tot deelnemers, zijnde de mensen die nog actief pensioen opbouwen bij het fonds. Wettelijk gezien mag aan slapers dus geen compensatie verleend worden. De heer Kropf markeert het een vreemde uitkomst te vinden, want Defensie kent relatief gezien veel meer slapers dan andere sectoren.

- Er wordt een bepaling met betrekking tot de reservisten toegevoegd: "Ten aanzien van dit hoofdlijnenresultaat onderkent het SOD dat de gemaakte afspraken op een aantal punten nog nader moeten worden onderzocht voor reservisten." Besloten wordt om dit gedeelte onderaan (onder kop "D") op te nemen.

Pagina 10

- In de laatste zin in het tekstgedeelte onder de tabel wordt toegevoegd: "... en dus niet in één keer tijdens transitie zoals gebeurt bij voldoende dekkingsgraad".
- De heer Kropf heeft een opmerking over "C.2. Noodremprocedure". Spreker vindt dat door dit zo op te nemen, het overkomt alsof de sociale partners in de sector Defensie een eigen noodremprocedure hebben waarbij in afwijking van de Pensioenkamer eigenstandige keuzes gemaakt kunnen worden voor de militairen. In dit hoofdlijnenresultaat worden immers de afwijkingen van het hoofdlijnenresultaat van de Pensioenkamer beschreven. De voorzitter begrijpt wat de heer Kropf zegt, maar als de noodremprocedure door de Pensioenkamer in werking wordt gesteld, zullen sociale partners in de sector Defensie dat ook doen en kijken zij naar hoe dat voor de militairen uitwerkt. Omdat militairen een bijzondere rechtspositie hebben, wordt aldus spreker geprobeerd dit goed weer te geven. Zijn suggestie is dan ook om dit tekstgedeelte zo te laten staan. Er wordt hiertegen geen bezwaar gemaakt.

Pagina 11 en 12

Geen wijzigingen/aanvullingen.

Pagina 13

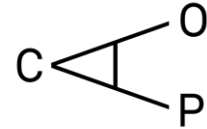
- In Bijlage 2 onder "Opgebouwd partnerpensioen blijft in stand" wordt de zinsnede ".. dat op risicobasis wordt verzekerd" consistent met eerdere wijziging aangepast naar ".. dat op risicobasis in de pensioenregeling is opgenomen".
- Ten aanzien van de eerste, inleidende alinea onder "Aanvullende afspraken voor overige pensioenvormen" merkt de heer Kropf op dat in het hoofdlijnenresultaat Defensie alleen de afwijkingen/aanvullingen ten opzichte van het hoofdlijnenresultaat van de Pensioenkamer worden opgenomen. De algemene aanpak is volgens de heer Siesling dat de algemene regeling plus de aanvullingen en de afwijkingen daarop verwoord worden. Daarmee vertoont het hoofdlijnenresultaat Defensie overlap met het hoofdlijnenresultaat van de Pensioenkamer. De alinea wordt verwijderd.
- Ten aanzien van het loslaten van de 'Maximering aantal wezen' wil de heer Kropf weten of dit ingaat op de datum van omklap of dat er een terugwerkende kracht is (hetgeen hij niet verwacht), waarop de voorzitter antwoordt dat het de datum van omklap betreft. De tekst wordt aangepast om dit duidelijker te doen blijken.
- Ten aanzien van het volgende punt "Looptijd ingegaan wezenpensioen" informeert de heer Kropf hoe er met overgangsgroepen zal worden omgegaan, zoals bij iemand die op de datum overgang 22 is. Spreker stelt een teksttoevoeging voor als: "Dat kan betekenen dat wezen die op dat moment tussen de 21 en 25 jaar zijn, (opnieuw) in aanmerking komen voor een wezenpensioen."⁴

Nu het document geheel is doorlopen vraagt de voorzitter of de centrales met het hoofdlijnenresultaat zoals het op papier is gezet kunnen instemmen.

De heer Van Hulsen kan er zeker mee instemmen maar heeft nog één aanvullende en waarschijnlijk overbodige opmerking. In het resultaat worden de dingen weergegeven waar partijen het in zijn algemeenheid over eens zijn. Dit

⁴ Hierop is naderhand een wijziging aangebracht, zie brief SOD/24.0142 d.d. 23-02-2024

**Georganiseerd overleg
Sector Overleg Defensie (SOD)**

neemt niet weg dat er in de uitwerking ernaartoe ook allerlei dingen zijn gewisseld, die wat hem betreft op de een of andere manier integraal deel uitmaken van het totale pakket.

De heer Kropf blijft grote moeite houden met hetgeen is opgenomen onder 'zeggenschap'. Daarnaast heeft de CCOOP grote moeite met de vertrouwelijkheid, zoals bij herhaling aangegeven. Het gaat om gewichtige dossiers en intussen is nog steeds niet bekend wat er op welk moment naar buiten gebracht mag worden. De CCOOP heeft wel beeld bij het tot nu toe behaalde hoofdlijnenresultaat en met name omdat de achterban nog om hun mening gevraagd kan worden na het vervoltraject, kan de CCOOP instemmen met dit pakket. De opmerking over de zeggenschap blijft evenwel overeind en zal onderdeel zijn van de achterbanraadpleging.

De heer Schilperoort meldt dat de ACOP kan instemmen met het hoofdlijnenresultaat zoals dit nu met elkaar is vastgelegd.

Ook de CMHF stemt aldus mevrouw Oosting-Klock in met het thans voorliggend resultaat.

De voorzitter dankt allen hartelijk voor het maken van tijd en voor de inschikkelijkheid.

Agendapunt 3. Bescherming persoonsgegevens in reorganisatietrajecten

(SOD/23.0876, SOD/23.0893, SOD/24.0019 en SOD/24.0110)

Dit agendapunt is niet behandeld.

Agendapunt 4. Rondvraag en sluiting

De vergadering wordt om 16.58 uur gesloten.